

RYK!

magasin
for rygmarvsskadede

2 • 2008 • 30. ÅRGANG

Frihed i
4000 meters højde

Australien
- rundrejse med udfordringer

Danmarks største bilhus for biler med særlig indretning
- Vi har løsninger til ethvert behov.

Langhøj
konsulentteam

Hos os er professionalisme en selvfølge!

Hasselager Centervej 26 | 8260 Viby J
Tlf. 87 41 10 40 | Fax 87 41 10 41
www.langhoej.dk

special-trykkeriet viborg a/s
GRAFISK PRODUKTION

Gå til specialisten...

- Specialist i grafiske tryksager
- Tryk til tiden
- Overlad det trygt til os

Det Europæiske Miljøagentur

Livøvej 1 · 8800 Viborg · Tlf. 8662 4033 · Fax 8662 4675 · www.special-trykkeriet.dk · E-mail stviborg@stviborg.dk

EMAS miljøregistreret

Leder	1
Tips & Tricks	2
Frihed i 4000 meters højde	3
Roskilde Festival	4
En by for alle	5
Tilgængelighedens tyranni	6
Australien - rundrejse	7
Berlin	8
Bruger Hjælper Info	9
Kunsten at køre med stabilitet	10
Socialt set	11
Powerplay	12
Orientering fra Hornbæk	13
Professor i paraplegi	14
Gå Johnny klumme	15
Kickstart - det gode fedt	16
Lofric 25	17
RYK'ter	18
Generalforsamling	19
Kort Nyt	20

8

Frit fald
4000 meter

ROSKILDE

10

14

AUSTRALIEN

EL-HOCKEY

24

Debat om
TILGÆNGELIGHED

3

28

Det sunde fedt

Foto: Martin Tanggaard

Kære læser

Sommeren er her. Tid til ferie, festival og faldskærmsudspring! Annette Thorsens beretning om udspring i 4000 meters højde er inspirerende læsning. Holder man sig til landjorden, kan selv en festival være en udfordring for de fleste. RYK! bringer et interview med Brian Holgersen, der i el-stol tog til Australien på en rejse, der bød både på udfordringer og store oplevelser. Mindre kan også gøre det. RYK! har været en tur i Berlin, der blot ligger fem timers kørsel fra København. Idræt er et tilbagevendende, interessant emne, og i dette nummer bringer vi en artikel om el-hockey; en idræt for børn og

unge med hang til fart og taktik. "Tilgængelighedens tyranni" er den provokerende overskrift på en artikel, der stiller spørgsmålet: Skal mini-crossere og el-scootere have adgang til teatersalene i det nye skuespilhus i København? For de læsere, der har hjælpeordning, er der inspiration og gode råd at hente. Vi bringer omtale af både et program og en guide udviklet af brugere. RYKs bestyrelse har været over sundet på gæstevisit i Astra koncernens hovedsæde i Göteborg i anledning af Lofrics 25 års jubilæum. Vi bringer også en reportage fra RYKs generalforsamling sidst i maj. Ikke mindst ønsker RYK! overlæge Fin Biering-Sørensen tillykke med sin nye titel: Professor. Læs mere om tiltrædelsen inde i bladet. God sommer og god læselyst!

Birgitte Bjørkman, redaktør

TiLite

**Titanium
letvægt
design**

- Revolutionerende flot kørestol i titanium
- Håndlavet og specialtilpasset den enkelte bruger
- Let stol med lækre køreegenskaber
- Stødabsorberende og nem at drive frem
- God balance mellem komfort og design

Ring 36 39 80 00 og hør mere om TiLite
- en af markedets absolut lækreste stole.

info@handicare.dk
www.handicare.dk

SPECIALOPBYGNINGER

HANDICAP

- Busser
- Personbiler

Allerede når du sætter dig ind i den nye VW fornemmer du, at det er *din* bil. Den personlige indretning, de ergonomiske hensyn og rummeligheden gør det nemt og bekvemt at bevæge sig rundt. Her er taget hensyn til det hele.

Vi leverer overalt i Danmark

Komfort + VW - den perfekte løsning...

I VW busserne er der tænkt på alt, som gør såvel kørslen som opholdet i bilen attraktiv.

Optimale pladsforhold, fleksibilitet og righoldigt udstyr gør køreturen til en oplevelse. Bl.a. kan rattet indstilles i højde og længde, integreret joystickgearstang gør den nem at nå og letter gearskiftet. Sådan kunne vi blive ved....

VW busserne fås i 3 udstyrsversioner.

Christian Rosendahl

Per Zoëga

Vi er specialister i opbygning og indretning af VW handicapbusser og tilbyder totalløsninger udført nøjagtigt efter dine ønsker og behov.

Kontakt Christian Rosendahl eller Per Zoëga for yderligere oplysninger på tlf. 7542 0600.

Villy Veirup as

Industrivej 1 • 6760 Ribe • 7542 0600
www.vw-ribe.dk • ribe@volkswagen.dk

Der har de senere år været en udvikling hen imod, at folk tegner private sundhedsforsikringer for at sikre garanteret behandling på privathospitaler. En del af grunden til det er, at man naturligvis ønsker den bedst mulige behandling, hvis det skulle gå galt. Men det er en uheldig udvikling hvis det afstedkommer, at man bliver afhængig af at have en privat forsikring for at få den rette behandling, for så vil der uundgåeligt blive mange, der kommer alvorligt i klemme.

Men hvordan kan det være, at folk ikke længere tror på, at de kan få den bedste behandling i det offentlige sygehusvæsen? Mange ting i det danske sygehusvæsen fungerer godt, og vi har i mange år brystet os af, at vi havde ét af verdens bedste. Men denne myte kan vi ikke blive ved med at leve højt på, uden at der sker en konstant udvikling på området. Der har været megen politisk fokus på ventelister de senere år, og der er også postet en masse penge i at forkorte disse, hvilket er udmærket. Men det er den nemme løsning for en politiker at give flere penge til - det er noget, der er stemmer i. Det løser bare ikke problemer som fx, at der er mangel på personale. Tværtimod skal det samme personale arbejde mere effektivt for at afkorte ventelisterne. Personalet er forsømt såvel som bygningerne.

Der er et effektiviseringskrav på to procent om året, der langsomt men sikkert udhuler plejen, omsorgen, genoptræningen og den psykiske rehabilitering i Hornbæk og Viborg. Effektiviseringskravet kan måske være relevant på andre sygehusafdelinger, men hvordan kan man fx effektivisere en psykologsamtale med to procent? I første omgang er det den omsorg, som er svær at beskrive men ikke desto mindre vigtig, der går fløjten, men nu er det også kommet til nedskæringer i den fysiske træning. Derudover er der et øget krav til personalet om dokumentation, der ikke er kompenseret for. Det betyder, at den tid går fra behandlingstiden, der i forvejen er under pres af besparelser. RYK er ikke imod brugbar dokumentation, men det punkt er for længst passeret. Så kan det vel kun handle om mistillid?

I store dele af sundhedssektoren er der mangel på sygeplejersker. Tendensen er den samme blandt ergo- og fysioterapeuter. Og der er overhængende risiko for, at tendensen bliver

forstærket af det faktum, at der i de kommende år bliver væsentlig flere behandlingskrævende, ældre mennesker i Danmark. Manglen på arbejdskraft får konsekvenser for store dele af befolkningen, da næsten alle på et eller andet tidspunkt får behov for behandling i sundhedsvæsenet. Vores gruppe er dog særligt udsat i denne forbindelse, da vi er afhængige af højt specialiseret behandling og livslang kontrol. Som forening må vi derfor tage det ganske alvorligt, når det begynder at blive svært at rekruttere det nødvendige personale. Derfor er det også i vores interesse, at der bliver rettet op på det løn efterslæb, som disse grupper har, så det i fremtiden forhåbentlig vil være attraktive jobs - også for de kommende generationer.

Men det handler ikke kun om lønstigning, men også anerkendelse. Man må huske på, at dette arbejde er en uvurderlig hjælp for rigtig mange. Det bør samfundsmæssigt have en høj prioritet og høj status. Ellers vælger de kommende generationer på arbejdsmarkedet bare et andet arbejde.

Danmarks offentlige sygehusvæsen er rykket ned i rækken, når det gælder kvalitet. Det er en tung mastodont, der i mange sammenhænge er blevet for ufleksibel til at kunne tilpasse sig den enkeltes behov for effektiv, målrettet behandling.

Det er et politisk valg. Hvis vi ønsker os en bedre sundhedssektor må vi presse politikerne - eller vælge nogle andre.

Mikkel Bundgaard, formand

RYK!

udgives af RYK - Rygmarvsskadede i Danmark **Redaktionens adresse:** Birgitte Bjørkman, Syvendehusvej 61A, 2730 Herlev • tlf. 44 98 81 81/26 25 81 81 • mail: redaktion@ryk.dk **Redaktør:** Birgitte Bjørkman **Redaktion:** Birgitte Bjørkman, Janke Bondam, Peter Marx og Susanne Villaume **Korrektur:** Solveig Hansen **Layout og grafisk tilrettelæggelse:** Birgitte Bjørkman **Tryk:** Special-Trykkeriet Viborg as **Abonnement:** RYK - Rygmarvsskadede i Danmark, Hans Knudsens Plads 1A, 2100 København Ø • tlf. 39 29 35 55, ma - to kl. 9 -13 • mail: info@ryk.dk **Annoncesalg:** Mediaspace, mail: info@mediaspace.dk • mediaspace.dk **Forsidefoto:** Lars Moss **Deadline nr. 3/2008: 1. august 2008.**

RYK er den landsdækkende interesseorganisation af og for de 2500-3000 danskere, der har para- og tetraplegi. RYK udgiver medlemsbladet RYK!, håndbøger, pjecer, afholder seminarer og arbejder bl.a. for at forbedre behandlingstilbudene for rygmarvsskadede. RYK er en specialkreds i Dansk Handicap Forbund **Hjemmeside:** ryk.dk **Formand:** Mikkel Bundgaard, Frederiks Alle 28, 2, dør C, 8000 Århus C • mail: mb@ryk.dk • tlf. 86 12 53 63

Hovedsponsorer for RYK:

Wolturnus bygger skræddersyede kørestole, der passer nøjagtigt til dig

■ W5JR kan vokse med barnet, uden at stolen er tung og klodset .

■ Wolturnus costum built med drivhjul forrest, folderyg, armlæn (swing away)

■ Tukan fastframkørestol m. justerbar fodstøtte, vægt fra 6,8 kg.
Fås også med justerbar bagaksel og folderyg.

■ W5 fuldsvejet fastframkørestol, vægt fra 6,0 kg.
Fås også med justerbar bagaksel, fodstøtte samt folderyg.

■ W5D fastframkørestol m. justerbare opklappelige fodplader,
justerbar bagaksel og folderyg. Fås også med fast bagaksel og fast ryg.

■ Dalton fastframkørestol m. aftagelige svingbare benstøtter,
justerbar bagaksel, folderyg samt armlæn.

De viste modeller kan leveres med anti-tip, sideplader med skærm, armlæn, skubbehåndtag mm.

wolturnus

Wolturnus A/S • Halkærvej 24B • 9240 Nibe • Tel: 96 71 71 70 • info@wolturnus.dk • www.wolturnus.dk

Tips & Tricks

Smart affaldsspand

Undgå umulige fodpedaler og besværlige vippelåg! Nu er der kommet et nyt produkt på det danske marked. En affaldsspand med sensoråbning i låget, der har solgt med stor succes i USA og Canada. Ninestars Can åbner automatisk blot man fører hånden 10-15 cm hen over låget, og lukker automatisk igen efter 10-15 sekunder. Ønsker man låget åbent i længere tid trykkes blot på en knap. Den findes bl.a. i rustfrit stål med inder-spand i plastik, hvori det er nemt at skifte af-

faldspose. Den kører på lav-energiforbrug med 4D batterier, der holder ca. et år i en almindelig husholdning. Affaldsspanden findes i flere størrelser og modeller og kan bruges på toiletet, i køkkenet eller i bryggerset. Der ydes to års garanti. Se modellerne på jnconsult.dk. Yderligere oplysninger på tlf. 20 43 41 16 / 22 58 69 15. BB

Redaktionen modtager gerne ideer og forslag til **Tips & Tricks** på: redaktion@ryk.dk. Medsend gerne fotos.

Proptrækker

Åbn din næste flaske vin med den nye selvudtrækkende proptrækker fra OXO Good Grips. Når spiralen skrues ned i korkproppen, trækker den efterfølgende proppen med op. Hovedet på spiralen er udført i blødt behageligt materiale, som giver et godt greb, og selve spiralen er lavet i non-stick materiale, så den nemt glider gennem korkproppen. Denne proptrækker passer til alle vinflasker og kan vaskes i opvaskemaskine. Proptrækkeren kan købes hos førende isenkræmmere til vejledende udsalgspris kr. 149. Brix Design A/S henviser til nærmeste forhandler på tlf. 55 81 80 22 og brixdesign.com BB

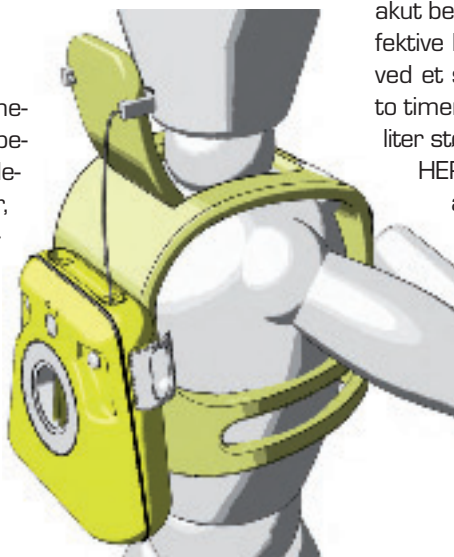
Robotstøvsuger

Iclebo er en ny robotstøvsuger med kraftig sugeevne, intelligent navigation og smart børste, der løser fastgroet støv. Elektronikken styrer den kun 10 cm høje støvsuger gennem husets rum, og den kan programmeres til at køre sine rutinemæssige ture, når det passer bedst. Det sker via en fjernbetjening, som også kan styre Iclebo direkte ved akut behov. Det miljørigtige og effektive batteri holder Iclebo kørende i op til to timer ved et støjniveau på kun 60 dB. Opladningen varer to timer. Den enkle støvboks, der kan indeholde 0,6 liter støv, tømmes med et enkelt klik, og det tredelte HEPA microfiltre opsamler 93,4 % af allergi- og astmafremkaldende støvpartikler. Iclebo er en kompakt maskine, kræver minimalt vedligehold og vejer under fire kilo. Infrarøde sensorer sikrer, at støvsugeren ikke kører ud over trapper, og den stopper øjeblikkeligt, hvis den bliver løftet op. Pris kr. 5.550. Se mere om Iclebo på omtech.dk. For yderligere information: Tlf. 21 71 09 00 eller mail: info@omtech.dk BB

Vandgang

Ny opfindelse vil gøre det muligt for mennesker med større bevægelsehandicap at bevæge sig i vand. Firmaet Growhouse har designet en svømmevest med en lille motor, som styres med nakken. Fra en lille kontakt, sat fast på en nakkebøjle, kan "svømmeren" få vesten til at bevæge sig frem og tilbage og dreje til højre og venstre. Vesten, også kaldet Beluga, er endnu ikke sat i produktion. Yderligere oplysninger på tlf. 70 23 43 99. BB

Friluft

i 4000 meters højde

Solskin, et XL fly, rigtig mange faldskærmsspringere, min tandemmaster og mig - det kan kun blive en god dag!

Så sidder jeg her igen. Jeg ser ud på et fantastisk landskab af blå himmel og hvide skyer og præcist 4 000 meter under mig kan jeg se aftegningerne af grønne marker og veje. Jeg sidder i den åbne flydør. Mine ben blafrer i vinden og jeg tager en dyb indånding og krydser mine arme på brystet. Jeg har gjort det før. Vi har gjort det før. Fra forskellige fly, forskellige højder, forskellige springpladser og på forskellige årstider. 42 gange før har min tandemmaster sørget for, at

måske to sekunder og bliver derefter bragt i den rette fritfaldsposition. Vi ligger på maven og jeg får tegn til at strække armene ud. Jeg adlyder uden videre. Med en faldhastighed på ca. 180 km/t er vindsuset så voldsomt, at al kommunikation er umulig. Det her er fantastisk! Her er ingen af dagligdagens begrænsninger, der er frit og tilgængeligt, lige så langt øjet rækker både til højre, venstre og opad. Kontrasten til min hverdag er stor, normalt bevæger jeg mig langsomt og uden mulighed for at forcere selv den laveste kantsten i min kørestol. En overvældende følelse af frihed, glæde og "drengerøvs-tendenser" trænger sig på og et smil så stort, at selv Kim Larsen vil være misundelig, breder sig fra det ene øre til det andet - og jeg ved, at smilet og glæden holder i flere uger.

"That's life"

Det er rigtig dejligt vejr heroppe i dag, ikke for koldt og ikke for varmt. Jeg har for længst spottet landingsbanen og ved, at piloten har sat os af det rigtige sted. Nu ligger jeg og kigger på de andre springere under os. De er lette at få øje på, fordi deres dragter og skærme er i skrigende farver mod de

hvide skyer. Vi drejer lidt, og Odense Lufthavn bliver tydelig for mig. Jeg kan se springpladsen og ved, at vi nærmer os de 1500 meter, og dermed er et minuts frit fald ved at være slut. Jeg nyder de sidste sekunder af vores frie fald - tænker endnu engang "that's life".

At svæve igennem skyerne

Jeg mærker et lille ryk og ved, at Michael har trukket faldskærmen. Det rykker voldsomt opad, når faldskærmen folder sig ud. Jeg føler mig som Pinocchio, der dingler i sine snore. Faldskærmen stabiliserer sig hurtigt. Nu er her stille, meget stille. Jeg tager endnu en dyb indånding og mærker, at jeg også denne gang har fået propper i ørene. Vi skærer et hjørne af en tynd hvid sky, og et øjeblik hænger vi inde i skytågen, før vores tur stille glider videre nedad. Vi begynder at snakke om oplevelserne indtil nu. Dog ingen tekniske detaljer. Fra mit første spring har aftalen været, at Michael har ansvaret for alt det tekniske og jeg har ansvaret for at nyde oplevelsen. Det er jeg, når jeg selv skal sige det, faktisk meget god til.

Landing for to

Det kritiske tidspunkt nærmer sig. Jeg

Friheden venter, og jeg elsker det

Jeg har kunnet springe ud i det fri. Ready, sæt, go proceduren er for længst afløst af det simple "go". Der er ingen grund til betænkningstid. Friheden venter, og jeg elsker det.

Frit fald

Jeg kigger op en sidste gang, og mærker vi er på vej ud i det fri. På et splitsekund forlader vi flyets døråbning og laver noget, der minder om en kolbøtte. Jeg får et glimt af flyveren og solen i ét

spejder til siderne for at se, hvor de sidste springere er; jeg vil helst ikke kollideres med dem i landingen. Landingen er en blandet fornøjelse, når man er tetraplegiker og ikke kan trække benene op, som tandempassagerer normalt gør. Det betyder, at det er mine ben, der møder jorden først. Michael er god til at lande os. Normalt lander vi i springgraven, som er beregnet til landinger, men i dag bliver det en landing i græsset ca. to meter fra vores mål. Det er en fin landing, først rammer fødderne og derefter begge knæ græsset. Det gør ikke ondt i knæene lige nu, men det gør det i morgen.

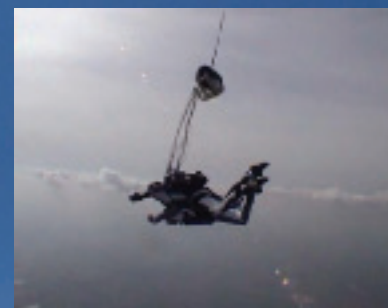
Return to virkeligheden

Jeg sidder lidt i græsset og sunder mig. Konditionen er ikke, hvad den har været. Min springdragt er blevet græsgrøn på knæene. Jeg kigger endnu engang op i den blå himmel med de mange hvide og grå skyer. Det gik næsten for hurtigt. 14 minutter i PAL 750 x I, ét minut i frit fald og syv-otte minutter i skærmen. Under 25 minutter og jeg har ladet batterierne op, føler mig fri og fyldt med energi til at vende tilbage til hverdagen med de muligheder og begrænsninger, der nu engang er, når man sidder i kørestol. Min hjælper sætter kørestolen i position, 1-2-3, og jeg er løftet op i stolen og turen går tilbage mod klubhuset til hyggesnak.

Har du fået lyst at tage et tandemspring, så tjek center-jump.dk eller tandem-spring.dk.

Efterskrift

Af hensyn til historieskrivningen må jeg nok tilstå, at spring nr. 43 ikke bliver genfortalt blandt springere som ovenstående - næ, jeg vil blive mobbet, når det bliver kendt, at jeg få minutter efter at flyet var lettet, med en blanding af panik, frustration og ærgrelse hørte mig selv sige, at jeg ikke turde springe ud, og om vi ikke kunne tage flyveren ned igen. Baggrunden var, at vi under indstigningen sammen med 15 andre springere uheldigvis havde "mistet" de bånd, som vi bruger til at binde mit højre ben sammen med Michaels højre og tilsvarende med venstre ben. Båndene er et uundværligt hjælperekskab, hvis mine hofter skal overleve rusketuren, når faldskærmen trækkes, og hvis mine knæ skal holde til landingen. Jeg véd det. På et tidspunkt mistede vi et bånd under udstigningen i 2500 m højde. I landingen var der derfor intet styr på det ene af mine lamme ben. Det kostede et overrevet korsbånd og en flænge i menisken. Derfor ville jeg ikke springe. En kvik faldskærmsspringer, der sad lige over for mig, fandt på at binde "pakke snore" sammen og lånte på mine vegne fire snore. Båndet dem sammen to og to og derefter passede de perfekt som reservebånd. Jeg kvitterede naturligvis med et af de der Kim Larsen smil og trak vejret lettet og taknemmeligt. Jeg vidste, at spring nr. 43 var sikret.

Roskilde

Tekst og foto: Peter Marx

Hvert år, når "Roskilde" lakker mod enden, siger jeg til mig selv: "Det var sgu sjovt, men denne gang er sidste gang!" For det kan være en ret hård omgang. Ikke mindst i kørestol. Og især hvis det er skidt vejr.

Sidste år var rigtig slem. Der faldt 100 mm regn, de første 50 mm på nogle få timer i løbet af åbningsdagen. Der var ikke tørt igen før søndag! Flere gange sad jeg så fast i mudder, at mine venner måtte løfte mig og kørestolen op i skulderhøjde for at komme igennem. Jeg kunne godt glemme alt om at køre selv. Så skal der altså rockes igennem for at holde varmen!

Kriller i maven

På trods af strabadserne vender jeg alligevel altid tilbage året efter. For når foråret kommer og programmet stille og roligt begynder at tage form, så tager krilleren i maven også til. Og når jeg tager af sted torsdag formiddag med mine bedste venner, glæder jeg mig som et lille barn til årets største og bedste fest.

Handicampen

Jeg er tetra og har to hjælpere med. Men det er bestemt heller ikke for meget på en våd årgang! Vi bor i den såkaldte "handicamp". Her er altid et rimeligt niveau af fast undergrund i modsætning til "smatten", hvor

"pøbelen" ligger. Jeg har et villatelt med, der er stort nok til at man kan stå op. Så er der plads til vores tre drømmesenge og et dejligt campingbord foran. Lørdag formiddag tager jeg dog lige hjem til et ordentligt lokum og bad. Selv om nogen nok ville betegne det som snyd.

Fra Balkan til Sydamerika

Roskilde byder på rock, rap, pop, lounge, heavy, techno og verdensmusik fra Balkan til Sydamerika. 150 koncerter på fire dage giver mulighed for stor variation. Der er altid en hel del navne, jeg ikke kender, men det giver jo lejlighed til at finde noget nyt og spændende. Og netop Roskilde har som ét af sine varemærker at præsentere helt nye navne, der endnu ikke er brudt igennem.

Desværre kan man ikke nå det hele. I år kan man bl.a. høre Neil Young, Slayer og Chemical Brothers, Radiohead, Kings of Leon, The Cult, Jay-Z, The Streets, Familien, Judas Priest og Teitur. Af danske navne kan nævnes Veto, L.O.C. og Efterklang, Raveonettes, Alphabeat, og Tivolis Symfoniorkester. Har man brug for en pause fra musikken, kan man gå en tur ned til poesiteltet og høre lidt oplæsning eller måske bruge

festival

lidt tid på én af festivalens udstillinger. Ofte kommer der også en lille happening forbi.

Det er ren magi

Stemningen. Det er allermest den, jeg kommer for at opleve. Roskilde er noget helt særligt, sin helt egen verden. Et fristed, væk fra hverdagen, hvor man kan gøre, som man har lyst til. Der er mange unge. Men der er også rigtig mange gamle gengangere, som kommer ned, smider jakkesættet og fyrer den af i fire dage, før de tager tilbage til virkeligheden. Så bliver batterierne ladet op.

Der kommer omkring 100.000 til festivalen (heraf en fjerdedel som frivillige), og aldrig har jeg set et slagsmål. Folk er glade, snakker sammen, hjælper hinanden. Møder gamle venner og får nye. De kommer for at have det sjovt. Det skaber en stemning, der er svær at slå. Det er ren magi. Når jeg er på Roskilde, går jeg indimellem rundt og bliver helt stolt af, at vi stadig kan finde ud at være sammen på den måde i Danmark. Trods alt!

Rock'n Roll! Prøv det!

For videre oplysninger om bands, billetter og meget mere, se roskilde-festival.dk

“Roskilde er et fristed, væk fra hverdagen, hvor man kan gøre, som man har lyst til”

Praktiske trivia

Som handicappet kan man få adgang til "handicampen". Her er der 24 timers vagt på, så man undgår tyveri og at folk pisser på ens telt. Der er parkering lige ved siden af og mulighed for parkering på selve teltpladsen med speciel tilladelse. Der er fast underlag på området, og der er toiletter og bad, som er store nok til en kørestol.

I forbindelse med ledsagelse kan man søge om at få hjælpere med. De får gratis adgang. Endelig giver et "handicaparmbånd" adgang til mediebyen. Det er her, dem, 'der er noget ved musikken' driblet rundt. Alt fra pladeselskabsfolk til musikere og wannabees. Men det rigtig gode ved det er, at man altid kan få et anstændigt måltid derinde uden at stå i en længere kø. Der er bedre adgang til toiletter, og så er det en god måde at komme hurtigt på tværs af festivalpladsen. Bliver man venner med de rigtige mennesker, kan man måske tiltuske sig adgang til et godt afterparty med fri bar.

Foran scenerne er der ramper til kørestole og dårligt gående. Det giver en fin udsigt til scenen, hvis man sidder rigtigt. Det kan være lidt svært, især til de store koncerter, både at kunne se ordentligt og være sammen med sine gående venner. Det er en balance mellem at komme på det rigtige tidspunkt og vælge de rigtige koncerter, og det lærer man med tiden.

Til sidst skal nævnes Ryttergården, der er oprettet specielt til festivaldeltagere med handicap. Her er der altid folk klar til at hjælpe med en varm kop kaffe, lapning af et fladt hjul eller en seng til folk, der har brug for det.

Roskilde er det flotteste tilbud til festivaldeltagere med handicap, jeg endnu har set i Danmark. Der bliver virkelig tænkt over, hvordan forholdene kan være bedst mulige for os. Og det bliver gjort på en måde, så man føler sig integreret og ligeværdig med resten af publikum.

En by for alle

Tekst: Birgitte Bjørkman

Tilfældige tilgængelighedsindsatser frem for konsekvent tilgængelighedspolitik præger bybilledet i landets hovedstad. Men Københavns Kommune lover nu, at de går i gang med at anlægge den første rute i et net af "tilgængelighedsruter".

"København skal være en tilgængelig by, hvor alle borgere med og uden midlertidige eller varige funktionsnedsættelser har reel bevægelsesfrihed og nemt kan færdes og være en aktiv del af bylivet i København." Det meddeler Teknik- og Miljøforvaltningen i København i en pressemeddelelse.

Det er lidt af en opgave, for tilgængeligheden i landets hovedstad glimrer, efter redaktorisens vurdering, med fravær i bybilledet. Mange års mangel på politisk vilje og engagement er alt for synligt for dem af os, der færdes på hjul i byens gader. De mange tilfældigt hældende og i øvrigt grimme "asfalterede" afslører lige så tilfældige tilgængelighedsindsatser frem for nødvendig, konsekvent tilgængelighedspolitik, der rækker ud over borgmester- og embeds-skrivebord.

Men Københavns Kommune lover nu,

at de går i gang med at anlægge den første rute i et net af "tilgængelighedsruter", der skal gøre byen nemmere at færdes i. Ruten begynder ved udgangen fra Hovedbanegården ved Bernstoffsgade. Herfra går den langs begge sider af Bernstoffsgade til Vesterbrogade (på begge sider) og videre til Rådhuspladsen. På Rådhuspladsen går ruten både på langs og på tværs af pladsen og hen til busterminalen i pladsens nordlige del. Ruten fortsætter hele vejen gennem Strøget til Kgs. Nytorv.

Konkret betyder det, skriver Teknik- og Miljøforvaltningen, *"at en del af fortovene og brostensbelægningerne bliver lagt om, og at der kommer flere ramper, så det bliver nemmere at komme fra gade til fortov"*.

RYK!s redaktion vil minde forvaltningen om, at det ikke hedder ramper med stor risiko for, at det er synonymt med

de førnævnte, ufarbare "asfalterede", der er sprøjtet ud på gaderne i mange danske byer. Barcelona og andre europæiske storbyer har for længst indført nivellerede overgange som integreret standard i bybilledet.

Den første tilgængelighedsrute forventes færdig i august. Den næste tilgængelighedsrute bliver etableret i Købmagergade, når Københavns Kommune går i gang med at renovere gaden i 2009.

RYK! er klar til at indtage den første rute, og vi ser frem til at bringe en oplysende reportage i dette blad om uhindret adgang; også til rutens mange butikker, banker og cafeer.

På 3.kk.dk/anlaegsprojekter.aspx under *Indre By, tilgængelighedsrute* finder man yderligere information.

Nyt bygningsreglement

Det har været længe undervejs og har derfor også skiftet navn. Det skulle egentlig have heddet BRO7 og være udkommet i efteråret, men nu er det her med navnet BRO8.

Tekst: Thomas Gertz

Bygningsreglementet 08 er et moderne reglement, der bygger på den borgerlige regerings politik om, at det skal være enkelt og frit samtidig med at en stribe krav skal være opfyldt. Før var der to reglementer; et for småhuse og et for alle andre bygninger. Nu er de samlet under et.

Tidligere var der mange målbare krav til isolering, materialer osv. Største-

delen er blevet ændret til funktionskrav, så nu skal et hus opfylde nogle krav om, hvor meget energi, der må bruges til opvarmning, men det er frit på hvilken måde kravene opfyldes. Der er større krav til energiforbrug, klima, miljø og tilgængelighed samtidig med, at det er forsøgt at gøre det hele lidt enklere.

På tilgængelighedsområdet er de fleste målbare krav bibeholdt. Der har man heldigvis indset, at det ikke må være op til bygherren eller arkitekten at beslutte, hvor meget en kørestol fylder og hvor stejl en rampe må være.

Bygningsreglementet suppleres af en SBI-anvisning, som har fået ca. 80% af alle kravene fra DS3028 med. DS3028 var indtil da det bedste bud

på en fælles forståelse af, hvad tilgængeligt byggeri er, så det er et meget stort skridt i den rigtige retning. BRO8 trådte i kraft den 2. februar. Frem til 1. august 2008 bestemmer bygherrerne selv, om de vil arbejde efter det hidtidige reglement eller BRO8.

Læs mere om BRO8 på: br08.dk. Her det vigtigt at lægge mærke til, at der er to faneblade, hvor det ene er BRO8, og det andet er SBI-anvisningen. SBI-anvisningen findes på: sbi.dk/br08. Netudgaven af anvisningen kan gratis benyttes i hele 2008. SBI har også udgivet nogle gode checklister med tegninger. Find dem på sbi.dk/tilgaengelighed/tjeklister

Tilgængelighedens tyranni

“Handicappolitisk tæskehold”. “Kørestols-mafiaens magt”. Per Vad holder sig ikke tilbage på sin webblog, når han strør om sig med provokerende sprogblomster. Baggrunden er en artikel i HandicapNyt, hvori det beklages, at der er ikke er plads til minicrossere og el-scootere i det nyåbnede Skuespilhuset i København. Er Per Vad blot en øretævindbydende provokatør? Eller er der noget om snakken?

Tekst: Birgitte Bjørkman og Janke Bondam
Tegning: John Ø. Kristensen

“Et visit af Dansk Handicap Forbund kan være værre end et besøg af en gruppe Black Cobra supportere, der kræver kontant afdrag på en dumme-bøde.” Sådan skriver Per Vad på sin webblog på ordgas.wordpress.com.

Terrængående som en Hummer

Det var en artikel i aprilnummeret af Handicap Nyt, der fik Per Vad ud på de verbale udgydelsers affyringsrampe. Dansk Handicap Forbunds Bygge- og Trafikpolitiske Udvalg besøgte inden åbningen Skuespilhuset i København. De fremmødte repræsentanter påpeger i artiklen, at der ikke er tilstrækkelig plads til el-scootere i teatersalene. Men skal der være det? Overhovedet ikke, mener Per Vad. *“Da jeg første gang hørte det, blev jeg for en kort stund hidsig og tænkte: De moderne monstrøse el-kørestole har en størrelse, der kunne give en landbrugsmaskine komplekser, og de er lige så terrængående som en Hummer, så de kan komme op og ned og frem over alt!”*

Velkomment indspark

Men Per Vad er hverken kørestolsbruger, krykhusar, bygherre eller arkitekt, så hvad forstand har han på det? Er det ikke blot et hidsigt angreb igangsat af himmelråbende uvidenhed og tometykke fordomme? Det kunne det

være. Vi kan også vælge at se det som et provokerende men velkomment indspark, der har rykkende potentialer med i baglommen.

Spørgsmålet er, om ikke Per Vad har fat i en pointe: Skal de udendørs el-scootere og mini-crossere kunne komme ind i teatersale? Nogle vil sikkert mene, at det spørgsmål overhovedet ikke er til debat. Men lad os da få de specifikke og nuancerede tilgængelighedskrav op til diskussion. Handicapbevægelsen har jo så decideret et eget ansvar for at stille krav, der er baseret på fornuft og nuancering. Hvor går grænsen, når vi udbeder os indflydelse på tilgængelighed? Måske skal vi lige stoppe op og kigge på vores egne krav. Er de rimelige og realistiske? Er der ikke en logik i at skelne mellem inden-dørs og udendørs hjælpemidler? Man kører vel næppe rundt i dagligstuen med en el-scooter, eller planter sig foran fjernsynet i sin minicrosser? Modsat vil det stille meget vidtgående krav til boliger og toiletters størrelse, som risikerer at ende i absurdum.

Manglende interesse

Danske Handicaporganisationer (dåværende DSI) fandt spørgsmålet relevant allerede i marts 2006. De indkaldte alle berørte handicaporganisationer til et møde med fokus på udbredelsen

af mincrossere og scootere som hjælpemidler og ikke mindst de problemer, der opstod i kølvandet. Mødet blev dog aldrig afholdt på grund af manglende tilmelding. Er det fordi, ingen tør tage debatten?

Skrækscenarium

Skrækscenariet bliver, at tilgængelighed bliver enhver bygherres og arkitekts mareridt, fordi fokus på tilgængelighed bliver til et spørgsmål om, hvorvidt udendørs el-scootere og mini-crossere kan komme ind og rundt og frem og

Må de relevante parter gribe bolden, inden handicaporganisationerne laver selvmål.

tilbage. Et sådant krav, der skal inkludere denne type hjælpemiddel, kan i sidste ende få den konsekvens, at tilgængelighed ikke prioriteres, da det vil kræve alt for megen plads - og så har vi for alvor et problem. Prisen betaler dem af os, der ikke kan forflytte os uden brug af kørestol. Det kan ingen ønske!

Må de relevante parter gribe bolden, inden handicaporganisationerne laver selvmål.

PS. Per Vads øvrige indspark på webbloggen er skudt langt over målet, men det er en ganske anden snak.

Australien

- rundrejse med udfordringer

Tekst: Birgitte Bjørkman
Foto: Rune Nielsen og Ulla Harrow

Midt i den danske vinter 2005 drog Brian Holgersen sammen med sine venner, Rune og Ulla på en spændende rundrejse i Australien. Det blev også en rejse med store udfordringer, for alt kan ikke forudses, erfarede Brian, der tog udfordringen op med små jetfly, helikoptere, farefulde landgange og 35 graders varme.

I vinteren 2005 tog Brian Holgersen til Australien. Det var en udfordring af de større, indrømmer 37-årige Brian, der i 1993 fik en høj skade på rygmarven efter en motorcykelulykke.

- Det krævede megen planlægning hjemmefra, fortæller Brian, der brugte det meste af et år på at forberede den fire uger lange rejse hjemme fra sit hus i Holstebro.

Drengedrøm

Da Brian sad i Københavns Lufthavn var det en drengedrøm, der gik i opfyldelse.

- Jeg har lige fra barn drømt om at komme til Australien. Men da jeg blev rygmarvsskadet, røg drømmen lidt i baggrunden. Jeg vidste ikke, hvad der var muligt i el-stol!

Brian startede derfor med en tur til England to år efter ulykken, senere til de Canariske Øer, og i 2002 gik turen til Californien.

- Da jeg rejste hjem fra Californien, var jeg ikke i tvivl. Min næste rejse skulle være til Australien.

Udfordringer

Med en mellemlanding i Singapore landede Brian og vennerne Rune og Ulla i Australiens nordligste by, Darwin efter en 28 timers lang flyrejse. Herfra begyndte en rejse udover det sædvanlige, der bød på imponerende naturfænomener, spændende dyreliv, kulturoplevelser og ikke mindst en lang række fysiske udfordringer. For alt kan ikke forudses, erfarede Brian, der tog udfordringen op med små jetfly, helikoptere, farefulde landgange og 35 graders varme. En udfordring, der ikke blev mindre af, at deres ambition var at se flest mulige seværdigheder på relativ kort tid.

Rute

- Med hjælp fra vores guider og chauffører undervejs blev det en fantastisk rejse med store oplevelser, fortæller Brian.

På et kort over Australien viser Brian mig deres rute. Fra Darwin kørte de i taxi til Kakadu Nationalpark, tilbage til Darwin, derfra i fly sydover til Alice Spring og videre i fly til Ayers Rock. Herfra fløj de mod øst til delstaten New South Wales i udkanten af Sydney, hvor en lejet bil ventede dem. Efter flere dages ophold i Sydney tog de ud på en rute, der bød på Cowra, Melbourne, Great Ocean Road og Kangaroo Island.

I Adelaide i delstaten South Australia blev bilen afleveret i lufthavnen, hvorfra en lang hjemrejse ventede.

Med bil og fly

I den nordlige og centrale del af Australien, hvor rejsen startede, var det ikke muligt at leje en kørestolegnet bil. Derfor måtte Brian og hans venner køre med taxi.

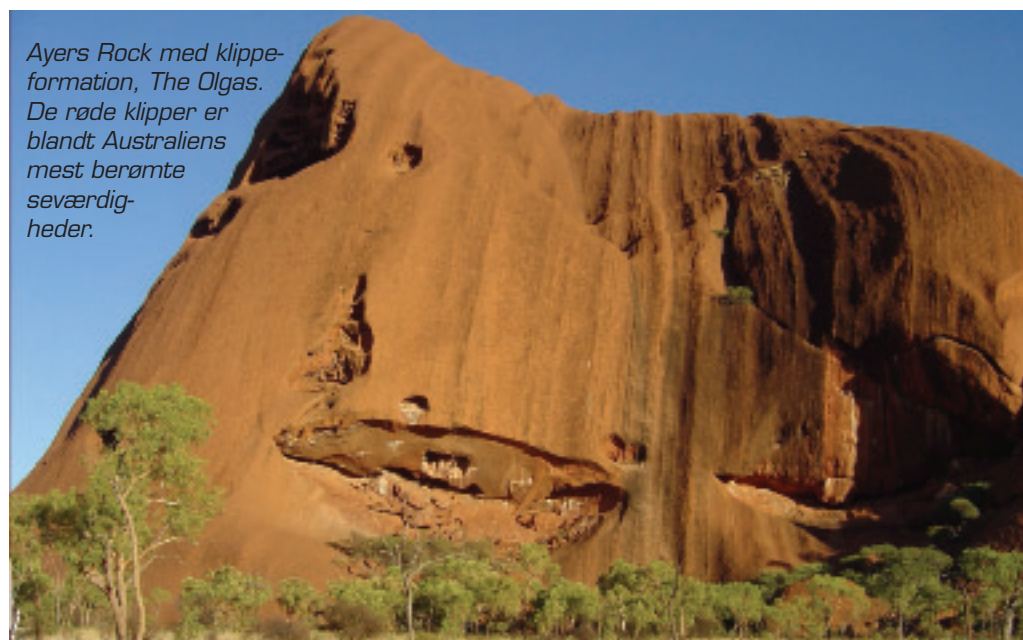
- Den forhøjede Toyota High Ace er ret almindelig i Australien; også som taxier. Det er rummelige biler med kraftige lifte påmonteret, men de har en væsentlig fejl, forklarer Brian:

- Vinduerne er ikke ført helt op til loftet.

- Det er relativt små fly. På ruten mellem Alice Springs og Ayers Rock kunne flyets lastrum ikke rumme en opretstående elektrisk kørestol. Heller ikke selv om vi prøvede at lægge ryglænet langt tilbage og tage fodhvilene af, fortæller Brian, der blev en del klogere på Australiens indenrigsfly.

- I de små lufthavne har de heller ikke udstyr til at håndtere den tunge el-stol som i de store lufthavne, og det er hårdt for både lufthavnspersonale og stol at flyve til og fra små lufthavne.

- Havde vi vidst, hvad vi ved i dag, ville vi have valgt at blive kørt fra Alice Springs til Ayers Rock.

Ayers Rock med klippeformation, The Olgas. De røde klipper er blandt Australiens mest berømte seværdigheder.

Det betyder, at udsigten fra en elektrisk kørestol begrænser sig til at være en smal stribe asfalt.

Brian oplyser med et skælmisk smil, at australsk asfalt sjældent adskiller sig fra andre landes asfalt. Det krævede til gengæld mange stop, så også Brian fik del i de australske landskabscenerier, de passerede undervejs.

Udsigt fik Brian til gengæld i den lejede bil, de kørte i på deres sydlige tur.

- Man kan ikke sige, at bilen var en typisk australsk handicapbil. Vi så nemlig ikke andre biler, der var udformet på helt samme måde. Til gengæld var den velegnet til vores formål.

Brian forklarer, at bilen havde vinduer i "tårnet"; et forhøjet tag, hvor Brian fra sin plads i kørestolen kunne iagttage det forbigående landskab.

Afstandene i Australien er meget store, og derfor måtte Brian og hans venner benytte indenrigsfly nogle gange.

Nedkøling i Darwin

Darwin, hovedstaden i Northern Territory, blev Brians første møde med det australske kontinent. Et overvældende møde, når man er tetraplegiker og kroppens temperaturregulering ikke er optimal.

- Klokkerne var seks om morgenen, da vi stod ved receptionen på vores hotel, og temperaturen var allerede over 25 grader.

Darwin ligger kun knap 1000 km syd for ækvator, hvilket er ensbetydende med en dagtemperatur på 30-35 grader hele året rundt. Brian ankom i februar måned, som er slutningen af "wet season". Det er ensbetydende med en luftfugtighed på 80 procent.

- Jeg havde altid en sprayflaske med vand, som vi kunne nedkøle mig med.

Kakadu Nationalpark

Fra den smukke natur og flotte solned-

gang over havnen i Darwin kørte Brian og hans venner 200 km mod øst. Her løber South Aligator River i nordlig retning mod Van Diemen Gulf.

- Flodens navn er helt skørt. Der lever ikke alligatorer i Australien men derimod en hel del saltvandskrokodiller - ikke mindst i South Aligator River! Floden løber gennem Kakadu Nationalpark, der breder sig 50 km på begge sider af floden. Her tilbragte Brian og hans venner et par dage.

- Vores gode guide, Rod gav os et indblik i landskabet, planterne, dyrelivet og aboriginernes klippemalerier. Desværre så Brian ingen krokodiller i det fri.

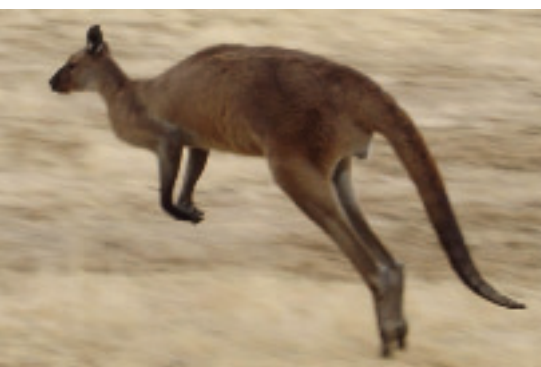
Alice Spring

Midt på det australske kontinent i et stort ørkenområde ligger Alice Spring. Byen opstod i forbindelse med opførelsen af en telegrafstation, men er også kendt for "The flying doctors" og for "The school of air" - folkeskoleundervisning transmitteret over radioen til børn bosat i tyndt befolkede områder. Med en taxi kørte de rundt til byens seværdigheder.

- Toyotaen havde aircondition, men det var svært at konkurrere mod de 45°, som stegte udenfor. Vand havde vi altid rigeligt af, og min sprayflaske med vand blev en uundværlig rejseledsager for at forebygge total nedsmeltning, fortæller Brian.

Ayers Rock fra helikopter

Når man flyver til lufthavnen ved Ayers

Rock er det for at opleve klippen og den nærliggende klippeformation, The Olgas. Der er stort set ikke andet at se, dér midt i ørkenen, men de røde klipper er til gengæld blandt Australiens mest berømte seværdigheder. Der er flere måder at opleve klippen på. Brian og vennerne valgte bl.a. at deltage i en "sunset-dinner" på en lille bakketop. Herfra havde de udsigt til The Olgas og Ayers Rock, der lå badet i solnedgangens gyldne lys.

- Vi oplevede også landskabet fra en helikopter, og en tidlig morgen var vi oppe for at se solopgang ved Ayers Rock.

Der var velanlagte stier ved Ayers Rock, men helikopterturen blev én af Brians mange udfordringer i Australien.

- Det var lidt af en opgave at få mig løftet op og ind i helikopteren. Piloten var dog smart nok til at pille døren helt af, og på plads kom jeg.

Det blev da også Brians erfaring under deres rejse, at australierne er meget hjælpsomme.

Sydney

I Sydney gjorde Brian turens længste stop. Byen ligger i det grønne og frodige sydøstlige hjørne af det australske kontinent. Temperaturen er behagelig året rundt med en frisk havbrise.

- Den har alt, hvad en storby kan ønske sig, fortæller Brian. Opera, gode restauranter og sights - og så ligger den i kort afstand til de gode Stillehavsstrande.

At tage en tur med rutebåd, der sejler fra bydel til bydel, er en god måde at opleve Sydneys sky-line.

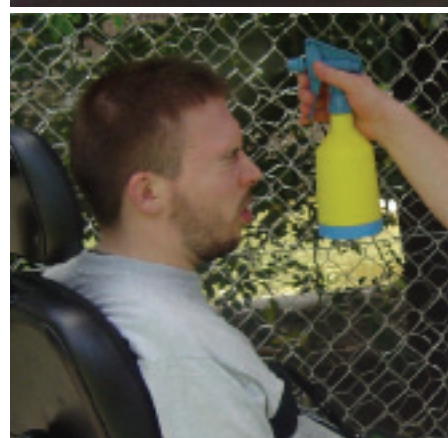
- Bådene er rimeligt tilgængelige for kørestolsbrugere, men man skal være opmærksom på, at nogle få kajer ikke er det!

Og da snakken falder på tilgængeligheden i Sydney, er der en ting, der falder Brian for brystet: Utzons berømte Operahus.

- Det er bestemt ikke tegnet med henblik på tilgængelighed.

Kørestolsbrugere kan ikke benytte samme indgang som gående gæster, men skal benytte noget, der ligner en kælderindgang. Dér er der en vagt, som tilkalder en anden person, som fører én gennem gange og kulisser til en vareelevatør. Det har også den konsekvens, at kørestolsbrugere ikke kan følge almindelige guidede rundvisninger.

Brian forklarer, at der findes specielle

rundvisninger for kørestolsbrugere, men de skal helst bestilles i forvejen. Akvariet i Darling Harbour får til gengæld ros for sin tilgængelighed af Brian, og her venter en eventyrlig oplevelse. Af andre seværdigheder nævner Brian det over 300 meter høje Sydney Tower. Her er elevator, og fra observationsdækket er der en fantastisk 360° udsigt. På en anden etage er der en roterende restaurant.

Great Ocean Road

Langs den forrevne kyst sydvest for

Ovenfor: En lidt atypisk handicapbil men egnet til formålet. Der er vindue i "tårnet".

Til venstre: Nedkøling med den uundværlige sprayflaske, og Brian i helikopteren, der først måtte afmonteres døren.

Melbourne har man bygget en vej, der hedder "Great Ocean Road". Vejen er anlagt med henblik på at give de besøgende en fremragende udsigt over havet. Undervejs passerer man smukke fyrtårne og særlige klippeformationer, der står som monolitter ude i havet. Disse kaldes "De tolv apostle" og er opstået på grund af havets eroderende effekt på klipperne. Samme effekt har også forårsaget et andet fænomen: naturlige klippebroer. Den mest kendte kaldes "London Bridge".

Kangaroo Island

Syd for Adelaide ligger øen Kangaroo Island på størrelse med det halve af Jylland. Øen er kendt for sine to pingvinkolonier. Dyrelivet på øen omfatter desuden kænguruer og koalaer, og ude ved nogle af kyststrækningerne kan man se kolonier af store brune pelssæler og de lidt mindre søløver. Øen er desuden kendt for en besynderlig rockformation i granit, der kaldes "Remarkable Rocks".

Tilgængeligheden var ikke god ved landgangsbroen til færgen, der fragtede Brian fra hovedlandet og ud til Kangaroo Island. Til gengæld oplevede Brian Australiens flotteste boardwalk; australiernes navn for en lang trærampe. - Den gør det ud for en super tilgænge-

På Kangaroo Island forsøgte Brian sig som bjergbestiger. Ganske godt gået med en Roltec.

lig sti, som er hævet over terrænet. Vi oplevede ramper af den type flere steder i Australien, men den mest impone-

Øverst: Et foto man må tage: Sydney havn med Operahuset i baggrunden. Nederst: Brian ved Australiens flotteste Boardwalk; australiernes navn for en lang trærampe. Ved pelssælskolonien på Kangaroo Island.

rende var helt klart denne rampe ved pelssælskolonien på Kangaroo Island. Etablering af en "boardwalk" er dog ikke blot af hensyn til kørestolsbrugere. Højt hævet over vegetationen undgår man nedslidning af området, og besøgende er sikret mod det værste kryb.

Brian nøjedes dog ikke med at betragte klipperne fra "boardwalken". "Der går andre mennesker deroppe. Hvor svært kan det være?", var Brians tørre kommentar til sine rejsefæller. Det var den dag, de også forsøgte sig som bjergbestigere.

- En gang ved lejlighed må vi tale med Roltec om de muligvis kan udvikle en kørestol med 4-hjulstræk, individuelt fjederafdæmpede hjulophæng og indbygget gyroskop, fortæller Brian med tør humor.

På spørgsmålet om hvor den næste rejse skal gå hen, er Brian ikke i tvivl: - Safari i Sydafrika!

Du kan læse mere på Brians hjemmeside: home20.inet.tele.dk/syd Kors/

Berlin

Tekst: Janke Bondam

Foto: Gudrun Gisláðottir

Omdrejningspunktet for en vellykket storbyferie er det gode, tilgængelige hotel. Har man fundet hotellet, kan man med sindsro gå ud og erobre byen med visheden om, at man kan strække træthedselastikken langt. For når dagen er omme, så lander man på et godt toilet og i en god seng og kan tænke op til en ny, hård arbejdsdag som turist.

Berlin stod øverst på listen i foråret. Vi støvsugede netsiderne for kørestolstilgængelige hoteller i byen og besluttede os for et moderne et. Centralt beliggende og med en fyrstelig adresse: Kurfürstendamm 101. Fandt uden problemer hotellet med garage i kælderen og super handi p-plads ved elevatoren, der går lige op til reception og værelser. Og således lå Berlin og ventede lige uden for døren.

Keine Ost oder West

Luften i Berlin er tyk af historie. Det er så mærkbart og giver så megen næring til fantasien og den historisk-kulturelle konto, at man kan tære på den i lang tid efter. Det var 30 år siden, jeg sidst besøgte byen, og den var mildest

talt uigenkendelig. Muren var væk - keine Ost oder West i politisk forstand - og den imponerende Brandenburger Tor kunne man gå lige igennem. Det føltes vildt set i forhold til tidligere tider, hvor turen fra vest til øst gik gennem Check Point Charlie med Stasi åndende i nakken og med besked om at komme hjem til vest igen, inden øst lukkede og slukkede klokken fem. Nu er den fornemme og meget smukke østbydel omkring Unter den Linden shinet op, og man taber bogstavelig talt vejret ved den kejserlige pragt, der er udfoldet her; imponerende store og prægtige bygninger i barok og nyklassicisme.

3000 betonpladser og rigsdag

Berlin er en overraskende behagelig by

Seirsgudinden med firspand, der kroner på Brandenburger Tor

die ermordeten Juden Europas, der består af næsten 3.000 betonklodser, som man kan bevæge sig imellem. Det er en forstemmende oplevelse. En elevator går ned til det tilhørende underjordiske Holocaust Mindesmuseum, der bestemt er et besøg værd. Fra p-pladsen kan man hjule over til den tyske Rigsdagsbygning. Ingen livsfarlige "asfaltspølser", når man skal krydse gaden, men smukt udførte nivellerende forsænkninger i fortovene, som gør det nemt og trygt at færdes. Den tyske Rigsdag er et åbent hus, - man kan gå ind og se de folkevalgte i aktion, - og man skal ikke snyde sig for at tage elevatoren op i den store glaskuppel øverst på taget og få et fantastisk vue over byen. Eller en kop kaffe i restauranten deroppe. Både på museet og i Rigsdagen er der egnede toiletter.

Fra det nyopførte Denkmal für die ermordeten Juden Europas, der består af næsten 3.000 betonklodser.

næststørste varehus efter britiske Harrods, og der er vist ikke den delikatesse, som ikke fås her. Udbuddet er svimlende stort og ikke mindst fristende ud over alle grænser.

Tilgængelighed til historie og kultur

Berlin har usandsynlig meget at byde på for turister. Alene det historiske perspektiv ved byen er så overvældende, at man konstant er udfordret på det tankemæssige plan; den kejserlige storhedstids bygninger, Hitlertidens spor, de kolossale ødelæggelser under Anden Verdenskrig, delingen af byen med muren, murens nedrivning og nu den heftige genopbygning og restaurering - og tilgængeligheden er tænkt ind i restaureringen stort set overalt i centrum.

Det tyske flag vajrer udenfor regeringsbygningens glaskuppel.

Kulturelt er Berlin et overflødheshorn, og en forlænget weekend er ikke nær nok. Men så kan man jo bare glæde sig over, at Berlin ligger så forholdsvis tæt på Danmark, at man kan køre derned på omkring fem timer.

at køre i bil i. Handi p-pladserne var ikke svære at finde, og hvad er mere nærliggende end at parkere lige i centrum, hvor Muren før havde stået. Der ligger det forholdsvis nyopførte Denkmal für

Delikate fristelser

Hører man til gourmetholdet er madafdelingen i KaDeWe - Kaufhaus des Westens - ikke alene et rent eldorado men også et must. Det er Europas

Var hotellet Ku'damm 101 så kørestolsvenligt som skrevet på deres netside? Ja, meget langt hen ad vejen. Det var utroligt nemt at færdes overalt på hotellets tæppefrie arealer, og morgenmadsbuffeten øverst oppe var til at komme til fra alle sider. En i øvrigt meget lækker buffet. Og garagen i kælderen gjorde det nemt med en bil i en storby og meget trygt at vide, at den stod i et aflåst område. Men for en gammel, C7-tetra som mig, så var sengen nu lige lav nok, og toilettet sad et stykke fra væggen, så der ikke var støtte i ryggen, men det problem var til at løse med et par puder. Så alt i alt: tommelen op for hotel Ku'damm 101. Billeder af værelse og bad er sat ind i tilgængelighedsbasen. (Hotellet har 17 kørestolstilgængelige værelser).

Tegning: Elin Pausewang

Nem og sikker hverdag

Nyt program sikrer endnu bedre kommunikation mellem bruger og handikaphjælper og dermed mere ro og forbedret arbejdsmiljø i hverdagen.

Det er Jacob Lykke Sørensen, der står bag udviklingen af programmet "Bruger Hjælpe Info", der er et kommunikationsprogram målrettet handicappede og deres hjælpere; både de faste hjælpere, nye hjælpere, der skal læres op, og ikke mindst vikarer. Programmet er udviklet i fællesskab mellem bruger og hjælper.

Programmet er bygget op omkring en windowsbaseret brugergrænseflade. Det kan downloades i en testversion på hjemmesiden, hvor man også finder mere information om og brugervejledning til programmet.

Programmet koster kr. 450. Yderligere info og downloading af testversion på lykkesoft.dk.
BB

Anmeldelse:

Bruger Hjælper Info

Når man har en hjælpeordning er god kommunikation mellem bruger og hjælper samt hjælperne imellem meget vigtig. Der er jo ingen grund til at give de samme beskeder igen og igen, hvis det er nemmere at skrive dem ned og mangfoldiggøre dem. Og det hjælper programmet Bruger Hjælper Info med.

Tekst: Jens Bo Sørensen

Bruger Hjælper Info er en programpakke til hjælp i kommunikationen mellem bruger og hjælper i en hjælpeordning. Pakken indeholder forskellige kommunikationsværktøjer, såsom ugeplan, dagbog, opgavebeskrivelser og vagtplan. Generelt er softwaren, som er Windowsbaseret, en rigtig god idé og nem at bruge. Undertegnede vil dog foretrække en internetbaseret løsning.

God idé

Bruger Hjælper Info sætter fokus på den gode kommunikation, som ofte glemmes i en travl hverdag. Og tak for det. At oprette, vedligeholde og slette opgaver, aktiviteter, beskeder, manualer mm. virker nemt og overskueligt. Og ugeplanen samler informationerne til den enkelte dag. Specielt idéen til manualer sætter jeg pris på. De opbygges som en skridt for skridt beskrivelse af arbejdsrutiner som fx morgentoilette. Disse hverdagsrutiner bruger man ofte megen tid på at beskrive for nye hjælpere. Det mener jeg selvfølgelig stadig man skal, men en nedskrevet beskrivelse vil være et rigtig godt supplement. Og så sikrer man sig mod forglemmelser. Omvendt har jeg det lidt ambivalent med dagbogen, hvor hjælperne kan orientere kollegerne om dagens hændelser. Men behov er jo forskellige, og man bestemmer selv om og hvordan man evt. bruger de forskellige funktioner.

Netværk

Softwaren sælges i licens til en compu-

Programpakke

Pakken består af følgende elementer: Ugeplan med oversigt over opgaver, aktiviteter og beskeder; Vedligehold af ovenstående elementer; Manualer til detaljeret beskrivelse af arbejdsrutiner ol.; Vagtplan, Telefonliste og Udskriftsmulighed for de forskellige skærbilleder.

ter (450,- kr.) eller to computere (2.450,- kr.). Sidstnævnte er en løsning til trådløst netværk. Lykkesofts løsning baserer sig altså på, at man enten har en computer, som man deler med sine hjælpere, eller at brugeren har en computer og hjælperne en anden. Jeg så gerne en internetbaseret løsning, så hjælperne kan komme til programmet på deres egen bærbare - både på arbejdet og derhjemme. Eksempelvis kunne vagtplan og telefonliste være rare at kunne finde på nettet. Og det er ikke alle brugere, der har råd til trådløst netværk, en ekstra bærbar til hjælperværelset og så den dyre version af Bruger Hjælper Info. Men man kan selvfølgelig spørge sin kommune om de vil hjælpe. Har man mulighederne, kan en hjemmeside til sin hjælpeordning også være en løsning.

Softwaren distribueres af firmaet Lykkesoft. Den fylder ca. 60 MB. Se mere på lykkesoft.dk.

Kunsten

- at køre med stabilitet

Tekst: Birgitte Bjørkman • Foto: Canon b7 – 10 megapixel med selvuløser

Da én af Bjarke Steen Rasmussens hjælpere stoppede og han skulle gennem en ny ansættelsesperiode, slog det ham, at mange ansøgere med hjælpererfaringer kom med bitre erfaringer fra tidligere hjælpeordninger.

- De fortalte om stort skift blandt kollegaer, lettere kaotiske arbejdsplaner, afløsere, der ikke vil tage vagter, og erfaringer fra hjælpere, som følte at de blev udnyttet og ikke passet på.

20 års erfaring

Bjarke Steen Rasmussen fra Skive har kørt med hjælpere siden 1988 efter en badeulykke i Grækenland, hvor han pådrog sig en høj rygmarvsskade.

- Det giver 20 års erfaring med hjælpeordning på godt og ondt, fortæller Bjarke, der erkender, at det også har været svært.

- Det til trods har min hjælpeordning altid fungeret upåklageligt og meget stabilt, fortæller han og tilføjer, at ansættelsesrekorden er lidt over ni år.

Årsagen til succes

Bjarke, der er til daglig er ansat i et

fleksjob som webgrafiker ved VIA University College, har fire faste hjælpere, og en fast afløser til at dække døgnvagter. Derudover er gamle backuphjælpere løst tilknyttede til fx sommerferier. I hans nuværende team har han hjælpere, der har været hos ham i fem og seks år. Årsagen til Bjarkes succes, mener han selv er opbygningen af nogle grundlæggende rammer for hans hjælpere.

- Jeg skal ikke her proklamere, jeg har fundet de vise sten, men jeg har nu i mange år kørt med stabilitet, fleksibilitet og trofaste hjælpere.

Bjarke fortæller, at det selvfølgelig er meget vigtigt at have basis i orden: vagtplan, løn- og jobforhold, men lige så meget at give sikkerhed for stabil indkomst.

- Vi laver vagtplan for et helt år af gangen. Mange hjælpere vil sige: "What! Så ved jeg jo ikke hvad mine planer er!" Men når man ved det et år frem, så er det nemt at planlægge og bytte sig frem indbyrdes mellem hjælperne. Bjarke forklarer videre, at han kører med et rullesystem med 24 timers vagter ligeligt fordelt over alle hjælpere.

En god hjælpeordning handler om rammeopbygning. Det mener Bjarke Steen Rasmussen, der har lavet en guide i håb om at bidrage til en god og stabil hjælpeordning for andre.

- Det ender med ca. syv-otte vagter i snit, stabil indkomst til hjælperne, ligeligt fordelte tillæg og ingen hurlumhej om, hvem der kun vil have fredage, lørdage, osv.

Uskrevne regler

- Enhver arbejdsplads har nogle uskrevne regler og nogle særlige kendetegn, der kan beskrives som kulturbærende. Med andre ord findes der en ramme, der holder hjælpeordningen sammen. Bryder denne ramme sammen, bliver resultatet lynhurtigt en totaludskiftning af alle hjælpere og en lang sej opstart igen, forklarer Bjarke, der mener, at det er vigtigt, at alle fra starten har kendskab til ansættelsesforholdene og de uskrevne regler.

- Derfor uddeler jeg ved start mit eget charter, der dækker over de ting, jeg forventer fx ved vagtbytte og vagtskift.

Guide

Bjarke vil gerne dele ud af sine erfaringer og har derfor lavet guiden "Hjælpeordning - kunsten at køre den med stabilitet".

- Forudsætningen for at en hjælpeordning skal lykkes, og der opnås en stor tilfredshed arbejdsgiver og ansatte imellem er, at der er en funktionel grundkerne at basere sig på. Det er mit håb, at guiden kan lette vejen for andre til en god hjælpeordning.

Bjarke er ikke selv i tvivl om udbyttet:

- Når de mange unødige bekymringer, som en hjælpeordning kan være fyldt af op, minimeres til et tåleligt niveau, bliver der plads til at melde sig ind i livets glæder.

Man kan læse og downloade guiden på: bsrweb.dk/hjaelperordning

LIFESTAND LSA Helium

SUPERLET KØRESTOL MED STÅFUNKTION...

Lifestand Helium er konstrueret til aktive og sporty brugere, som på egen hånd ønsker at komme op i stående stilling for at udføre praktiske gøremål. Sæde, ryg oprejsningsfunktion forhåndsindstilles til brugerens højde og vægt.

medema[®]

Medema Danmark AS · Telefon +45 70 10 17 55

Afdelinger: Herning · Køge · Odense

E-mail: info@medema.com · www.medema.dk

Terapi og kommunikation

Terapi gives til handikappede - ud fra mine egne oplevelser med at blive kørestolsbruger, og vende det til noget positivt.

Pris kr. 400,- pr. time

En hyggelig samtale løser konflikter.

Kontakt:

Ellen Margrethe Stay

uddannet socialpædagog og gestaltterapeut
Levisonsvej 6, 6000 Kolding, tlf. 3033 20 35

Tvungen pensionsopsparing

Landets 260.000 førtidspensionister bør have en tvungen, statsgaranteret pensionsordning. Det mener socialdemokraternes arbejdsmarkedsfører, Thomas Adelskov, der foreslår at inddrage den Supplerende Arbejdsmarkedspension, SUPP, i forhandlingerne (ml. S, V, SF og R) om en reform af førtidspensionsordningen. SUPP'en blev indført i 2003, som en frivillig pensionsordning for at sikre førtidspensionister en økonomisk tryk alderdom. Alligevel har ordningen spillet fallit. Ifølge ATP har kun én ud af fire førtidspensionister benyttet tilbudet, hvoraf staten giver et månedligt tilskud på 260 kr. BB

Socialt set

Rådgivere og bisiddere

Dansk Handicap Forbund (DHF) tilbyder nu sine medlemmer rådgivning og sparring og i nogle tilfælde hjælp til ankesager gennem forbundets nyetablerede rådgivningsteam. Teamet er sammensat af tre ansatte samt fem frivillige medarbejdere - alle med en relevant faglig og erfaringsmæssig baggrund.

Den Sociale Rådgivning i RYK fungerer fortsat selvstændigt, men dens rådgivere indgår samtidig i DHFs rådgivningsteam.

Samtidig har DHF uddannet bisiddere, der kan tilbyde en samtale både før og efter et møde med kommunen. Bisidderen er ikke en ekspert, som fører sagen, men derimod en uvildig sparringspartner, som medlemmet kan drøfte sin situation med. Alle DHFs bisiddere har tavshedspligt og arbejder i overensstemmelse med forbundets etiske værdigrundlag.

Læs mere om muligheden for rådgivere og bisiddere på dhf-net.dk/raadgivning eller send en mail til: social@dhf-net.dk

BB

RYKs telefonrådgivning

Har du problemer i forhold til hjælpeordning eller behøver du råd og vejledning, kan du ringe til RYKs socialpolitiske telefonlinje på tlf. 49 20 10 03. Åben for modtagelse hele døgnet. Indtal blot dit navn, telefonnummer og tidspunkt, hvor du bedst træffes, så ringer vi dig op.

Borgerguider

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH) har udarbejdet en række borgerguider om en række ydelser, som DUKH ofte rådgiver om. Guiderne giver et grundlæggende indblik i de mest almindelige regler og bestemmelser og giver hjælp til, hvad man særligt skal være opmærksom på. Guiderne er: Støtte til bolig, Sygedagpenge samt Arbejdsevneprofilen (ressourceprofilen), som blandt andet bruges i sager som revalidering, fleksjob og førtidspension, men også i sager om sygedagpenge og kontanthjælp. DUKHs guider udbygges løbende med nye guider og i nærmeste fremtid udkommer guides om: Handicapegnet bil, Merudgifter til børn samt Tabt arbejdsfortjeneste. Guiderne kan bestilles hos DUKH på tlf. 76 30 19 30 eller dukh.dk.

BB

Satspuljemidler

Den 25. februar indgik folketingets partier, undtagen Enhedslisten, aftale om udmøntning af satspuljen for 2008. Midler herfra skal bl.a. forbedre hjælpeordningen.

Tekst: Bente Ovesen

Handicapområdet blev i alt tildelt 491,4 mio. kr. af puljens samlede ud- deling på 3,7 mia. kr. Heraf var der tre områder, som har direkte betydning for para- og tetraplegikere: nye fleksible hjælpeordninger, forbedrede løn- og ansættelsesvilkår for hjælpere og bevarelse af merudgiftsydelsen efter det fyldte 65 år.

Der blev afsat 60 mio. kr. over fire år til at gøre hjælpeordningerne mere fleksible, dvs. ophæve aktivitetskravet i servicelovens § 96 (hjelpeordning) og adskille arbejdsgiver- og arbejdsleder-ansvaret i servicelovens § 95 (selvansat hjemmehjælp) og § 96. Samtidig var partierne bag aftalen enige om, at velfærdsminister Karen Jespersen inden forhandlingerne om satspuljen for 2009 (dvs. inden november 2008)

skal skrive et beslutningsgrundlag, som sikrer, at hjælpere som ansættes efter servicelovens § 95 og 96 får bedre løn- og ansættelsesvilkår.

Den 17. april blev velfærdsminister Karen Jespersens lovforslag om reformen af hjelpeordningen førstebehandlet i folketinget. Ifølge lovforslaget kommer hjelpeordningen fremover til at hedde Borgerstyret Personlig Assistance (BPA). Det er planen, at ordningen skal træde i kraft den 1. januar 2009. Forslaget med tilhørende bilag kan læses på: folketinget.dk/Samling/20072/lovforslag/L154/index.htm. Endelig skal et forslag (L132) om at bevare merudgiftsydelsen efter det fyldte 65. år drøftes i forbindelse med en forestående justering af førtidspensionsreformen.

Nye bilregler

- mens vi venter

Velfærdsminister Karen Jespersen har erklæret sig enig i, at sagsbehandlingstiden på bilområdet er for lang, og at den kan afkortes ved at forenkle reglerne. Det gjorde hun under et åbent samråd i Folketingets Socialudvalg den 17. april.

Som vi skrev i sidste nummer af RYK! har Finansministeriet og Velfærdsministeriet nedsat en arbejdsgruppe, som skal revidere de nuværende tunge og uigennemskuelige regler. Ingen har villet løfte sløret for (ved redaktionens afslutning), i hvilken retning arbejdsgruppens tanker går. Heller ikke Karen Jespersen i det åbne samråd. Hun vil afvente arbejdsgruppens udspil. Det forventes stadig, at arbejdsgruppen har et forslag til nye bilregler klar inden sommerferien, hvorefter der vil blive fremsat et lovforslag om reglerne til efteråret. Forud for samrådet havde RYK sendt lederen og artiklen "Nedslidte bilregler" fra sidste nummer af RYK! magasinet til alle socialudvalgsmedlemmerne og til pressen.
BO

Dyr bil

Hvis en handicapbil total- skades, risikerer familien en økonomisk øretæve, selv om den er kaskoforsikret. Det er nemlig kommunen og ikke bilens ejer, der får den fulde erstatning, selv om ejeren har finansieret en del af anskaffelsen. Det skete for en familie, hvis søn er handicappet. I PTU Nyt nr. 1/08 kunne man læse historien, der langt fra er enestående. Familien betalte kr. 140.000 af egen lomme til en bedre egnet bil end den kommunalt bevilgede. En nat blev bilen stjålet og sat ild til. Forsikrings-selskabet udbetalte 230.000 kr. til kommunen. Men forældrene fik ikke en krone.
BB

Livet efter en ulykke

Med undertitlen "Arbejdsliv og forsørgelse efter en ulykke som er vurderet i Arbejdsskadestyrelsen" er en rapport, der beskriver arbejds- liv, indkomst og helbred i 2007 for personer, der har været ude for en ulykke i deres fritid. Rapporten viser, at de, der mister mere end 15 pct. af deres erhvervs- evne, oplever en markant forringelse af deres livskvalitet. Rapporten viser også, at muligheden for at opretholde samme levestandard, som den tilskadekomne havde før ulykken, afhænger af, i hvilken grad den tilskadekomne har kunnet arbejde igen efter ulykken. Under halvdelen af dem, der har mistet mere

end 15 pct. af deres arbejds- evne, og som ikke er i ordinær beskæftigelse, dvs. førtidspensionister, ledige, hjemmegående eller fleksjob- bere, har kunnet opretholde deres hidtidige levestandard. Undersøgelsen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt skadelidte, hvis erhvervs- evne Arbejdsskadestyrelsen vurderede i 1997 eller 2002, og en analyse af indkomsterstat- tende ydelser for de samme skadelidte.

"Livet efter en ulykke - Ar- bejdsliv og forsørgelse efter en ulykke som er vurderet i Arbejdsskadestyrelsen",

Henning Bjerregaard Bach, København 2008. Forlag: SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Pris 100 kr. inkl. moms. Købes hos SFI på tlf. 33 48 08 00 eller sfi.dk
BB

RESPEKT ...

Udvikler hele mennesker!

Besøg Danmarks mest rummelige højskole på:
www.egmont-hs.dk

Eller på: Villavej 25,
Hou, 8300 Odder

egmont
højskolen

Telefon 87 81 79 00
mail@egmont-hs.dk

PIA & PERNILLES HANDICAPSERVICE ApS

Står du og skal bruge en hjælper, så ring til Pia og Pernilles Handicapservice ApS.

Vi kan hjælpe dig.

Vi er et firma, der rekrutterer og formidler hjælpere ud til handicappede. Vi dækker hele Danmark.

Vi har en del års erfaring inden for denne branche og vil stå til disposition, når du har behov for det.

- almindelige formidlinger
- serviceordninger
- ledsagere
- lønadministration
- konsulentordninger
- Frit-valg ordninger indenfor ældrepleje

PIA & PERNILLES
Handicapservice ApS

Telefon 4369 2848
www.pphandicapservice.dk
Kontortid: Mandag-fredag 8.30-16.00

Power

El-hockey er synonymt med "control, speed og action". En holdsport for børn og unge, der kan lide fart og taktik.

- Det er en fed sport, fortæller Kristian Eriksen, der har spillet el-hockey i 10 år.

Tekst: Birgitte Bjørkman

Foto: Mogens Kortnum

lave, specialbyggede, elektriske kørestole farer spillerne rundt på banen med en hastighed på 14 km/t. Ét af sikkerhedskravene er derfor, at spillerne er fastspændt under spillet.

Det kræver megen teknik at spille el-hockey, som bedst kan beskrives som et spil, der er en blanding af ishockey og håndbold. Der stilles derfor store krav til den enkelte spillers færdigheder hvad angår boldkontrol, overblik, reaktionsevne og spilforståelse i et højt tempo.

Fart og sammenhold

El-hockey er reelt den eneste holdsport, der henvender sig til børn og unge med større fysisk handicap, og blandt spillerne er der mange elstolsbrugere. Men sporten er for alle med et fysisk handicap.

17-årige Kristian Eriksen, der er paraplegiker, har spillet el-hockey fra han var syv år. Bortset fra en enkelt afstikker til klubben i København, har Kristian spillet alle årene i Aalborg-Skive Hockeyteam, hvor hans far i øvrigt er træner.

- Det er en fed sport. Jeg

kan li' farten over spillet, men også sammenholdet i klubben betyder meget.

Styres med joystick

Stolens bevægelser, der styres med joystick, giver bolden fart og retning. Ved afleveringer og afslutninger kontrollerer spillerne bolden med staven.

Hvert hold har tre spillere på banen ad gangen, hvoraf den ene som regel er målmand, men et hold kan også vælge at spille med tre markspillere. De få spillere på banen giver mange enmod-en-dueller, og spillet er derfor ofte meget actionpræget og intenst.

- Det er det, jeg kan lide, fortæller Kristian, der beskriver sig selv som en hårdt-kæmpende markspiller. Dækkene hviner da også under spillerne, når de kæmper hårdt for at blokere modspillerne og skabe plads til scoring. En enkelt god screening kan nemlig skabe en helt åben målchance. Kristian har været på topscorerlisten flere gange, men han har ikke blot en god målnæse.

I 2004 blev han kåret som Årets Stjerneskud; ikke

play

mindst på grund af hans store evner som målmand.

Berøring forbudt

Det er tilladt at fighte, men voldsomme berøringer af modstanderens stol er strengt forbudt. Men helt fri for berøring er spillet dog ikke, fortæller Kristian, der indrømmer, at der under en kamp også sker sammenstød mellem spillerne.

- Det er en kontaktsport, og det kan ikke undgås, når vi kommer med høj fart og screener en modstander. Men når vi er ude til turneringer, spiller vi efter reglerne.

Det gjorde Aalborg-Skive Hockeyteam ved pokalfinalen i april, hvor de med sejrslrus

kunne vende hjem med pokalen som afslutning på en god sæson.

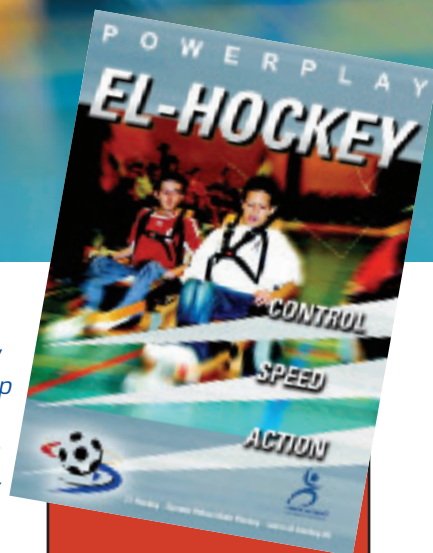
På spørgsmålet om fremtiden, svarer Kristian, der i øjeblikket går i 10. klasse på en efterskole:

- Jeg har ingen planer om at stoppe med el-hockey. Så længe jeg kan passe det ind i min skolegang, vil jeg fortsætte.

Kristian anbefaler gerne sporten til andre børn og unge, der kan lide fart og har lyst til at komme i gang med en kørestolsidræt.

- Og så er det en super fed holdsport med plads til sjov og kammeratskab!

Idrætsudvalget for El-hockey hører under Dansk Handicap Idræts-Forbund. Der findes 12 klubber i landet, og over 150 børn og unge spiller el-hockey. Klubberne stiller el-hockey stole til rådighed for spillerne. Der afholdes stævner over hele landet i tre divisioner. Endnu er det kun i Danmark el-hockeyen etableret, men sporten er ved at vinde frem i de øvrige nordiske lande. For yderligere oplysninger kan man kontakte den lokale klub, hvor man også kan komme og se hvad el-hockey er. Læs mere om el-hockey på el-hockey.dk, hvor man også finder landets klubber og kan downloade udvalgets nye folder om el-hockey.

Åbent hus

I september afholdes landsdækkende "åbent hus arrangementer". Hvis du har lyst til at prøve, om el-hockey er noget for dig, er du velkommen til at møde op ved et af arrangementerne, der løber af stablen i perioden fra den 6. - 13. september 2008. Læs mere på el-hockey.dk

ORIENTERING

fra Klinik for Rygmarvsskader

Der har siden sidst i Hornbækgruppens regi været afholdt følgende arrangementer: I januar kom Hornbæk koret på besøg, hvilket som altid var en god oplevelse. I marts tog en gruppe af sted til det Kongelige Teaters operahus på Holmen i København, hvor der var arrangeret en guidet rundvisning. En rigtig hyggelig tur, hvor den flotte arkitektur blev studeret. Astra Tech var medarrangør til en filmaften, hvor filmen *Murderball* blev vist i dagligstuen, som blev forvandlet til biograf. Det seneste arrangement var i april, hvor vi havde besøg af jazz kvartetten "In due time". Rigtig mange mødte op, og flere havde også pårørende med. En fantastisk aften med ternede duge, lidt godt til ganen og en hyggelig café stemning.

Møde med RYK

I april havde vi vort tilbagevendende, tværfaglige møde med RYK. Som altid et godt og konstruktivt møde, hvor der blev diskuteret alternativ behandling, den kommende strejke, info om RYK, brugeridræts-konsulenter, Glostrup, gang-robot m.m.

Strejken

For Klinikken i Hornbæk kom strejken til at omfatte

sygeplejerskerne alene. Den umiddelbare konsekvens blev, at alle patienter på vort fem-døgnsafsnit (tredje sal) blev udskrevet 15. april, men med mulighed for at komme til ambulans fysio- og ergoterapi. Nogle tog imod dette tilbud. Lægeambulatorierne, der ikke anvender sygeplejersker, blev holdt åbne.

Klinikkens hjemmesiden

Efter mange kvaler med udbyderen er vores hjemmeside nogenlunde oppe igen. Vi vil meget gerne modtage forslag til, hvordan vi kan gøre den bedre. I må meget gerne henvende jer desangående til Lis Bjarre: lis.bjarre@rh.regionh.dk eller Lisbeth Nielsen: ln@rh.dk.

Organisering i sygeplejen

Det er besluttet, at vi nu har en afdelingssygeplejerske med de tre hovedområder under sig: Den administrative del, den faglige del og personaleledelsen. I den faglige del er der en udviklingssygeplejerske, en klinisk vejleder med ansvar for de studerende, to kliniske sygeplejevejledere til det faste personale, foruden forskellige mono- og tværfaglige grupper.

Personalet

Behandling og forskning

Professor i paraplegi

Nyoprettet professorat i neurorehabilitering vil med støtte fra Sahva Fonden sætte forskning i rygmarvsskader på landkortet.

Tekst: Viggo Rasmussen

Danmark har fået en professor i paraplegi - for første gang nogensinde.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet har oprettet et fem-årigt klinisk professorat i neurorehabilitering med særlig fokus på rygmarvsskader tilknyttet Rigshospitalets Klinik for Rygmarvsskader. Det sker i flot samarbejde med Sahva Fonden, som bidrager med 3/5 af omkostningerne.

Ny platform for forskning

Professoratet vil betyde en ny platform for forskning i behandling og rehabilitering af personer med rygmarvsskader. Der bliver grobund for mere banebrydende forskning på tværs af landdelene, i samarbejde med beslægtede specialer og internationale projekter. For os med "skoen på" vil det betyde et forskningsmæssigt løft, et samlingspunkt - en såkaldt chair. Og at klinikchefen på Hornbæk/Rigshospitalet stadig er den samme. For den nyudklækkede professor vil det betyde nye udfordringer, mere indflydelse og faglig respekt. Og at vedkommendes arbejdsdag næppe bliver kortere af den grund.

Velfortjent titel

Hovedpersonen er naturligvis

vores afholdte, energiske og allesteds nærværende Mr. Paraplegi: Fin Biering-Sørensen. Endelig kan Fin føje den ypperlige og velfortjente titel professor til sit i forvejen overvældende CV. Han er speciallæge i både fysiurgi, rehabilitering og reumatologi og har været overlæge siden 1986. Desuden varetager han en lang række tillidsposter, har publiceret mere end 300 skriftlige arbejder og er æresmedlem af RYK.

Akademisk blåstempling

Karsten Junker, der er centerdirektør på Rigshospitalet er ovenud tilfreds med, at det efter flere års tilløb er lykkedes at få professoratet anerkendt og etableret: - Det er en stor glæde, at Fin Biering-Sørensen ansøgte, blev bedømt kvalificeret og endelig blev ansat som professor. Professoratet er således den højeste akademiske anerkendelse af Fins mangeårige og mangesidede forskning indenfor betydende aspekter af rygmarvsskade - både de fysiske og psykiske følger og den vigtige rehabiliteringsindsats. - Fins forskning har været drevet af interessen for især klinisk betydningsfulde problemer. Hans mål har fra starten været at sikre strukturerede og valide data for så mange af rygmarvsskade-

Overlæge, speciallæge og nu professor, Fin Biering-Sørensen

des funktioner som muligt.
- Imponerende er det især at se Fins evne til at engagere andre lægelige specialer og sundhedsprofessionelle i sine forskningsprojekter. Han har for længst erkendt, at neurorehabilitering kræver koordineret, tværfaglig indsats, siger Fins arbejdsgiver Karsten Junker.
Det skorter ikke på forventninger, for som direktøren udtrykker det:
- Med fornyet dynamik og iverigdom håber jeg, at professorens team/netværk vil bidrage med væsentlig ny viden. Det skulle gerne smitte af på tilbud om forbedret behandling til alle, som er eller bliver ramt af rygmarvsskade. Et andet løfterigt aspekt er, at vi forhåbentlig får lettere ved at tiltrække flere forskningsmidler og forskere til neurorehabilitering, når det nu fremstår med den akademiske blåstempling.

Rygmarven forandrer sig

Selv er Fin - som udgangspunkt - lidt mere beskeden og siger, det bliver "business as usual":
- Når jeg får fem år at gøre godt med, skal vi naturligvis fortsætte med at forske omkring de udfordringer, der er for rygmarvsskadede personers dagligdag. Specielt fo-

kus vil i denne sammenhæng blive lagt på området spasticitet. Men også hvordan vi kan udnytte hjernens og rygmarvens plasticitet (forandringsmuligheder) efter en rygmarvsskade til at forbedre træningen.

- Til at øge nervesystemets plasticitet satser jeg på at anvende elektrisk stimulering, robotter, virtual reality, hjemmetræning, og på sigt også forskellige lægemidler for at opnå det bedst mulige funktionelle resultat.
- Sidegevinsten ved et professorat er, at vi kan styrke undervisningen af lægestuderende og andre relevante grupper ved Københavns Universitet indenfor rygmarvsskader i de kommende år. Forhåbentligt kan det motivere unge dygtige folk til at arbejde indenfor området såvel klinisk som forskningsmæssigt, fortæller Fin med optimistisk røst.

RYK glæder sig til endnu mange års samarbejde med Fin! Hjertelig tillykke med professoratet!

PS. I en personlig lykønsning til Fin kom jeg med et glimt i øjet til at skrive: "Der røg den efterløn - heldigvis!", hvortil han prompte svarede: "Efterløn har, som du sikkert ved, aldrig været i mine tanker!"

Fin holder offentlige tiltrædelsesforelæsning 16. oktober kl. 14.00 i Rigshospitalets auditorium 2. Titlen er "Rygmarvsskader - fra ingen til mange, og endnu flere muligheder". Forelæsningen på dansk.

GÅ JOHNNY

Kort nyt om forskning fra ind- og udland

Rygmarvsskadede kan øge deres kondition betydeligt ved at træne i otte uger på en cykel udviklet til Superman-skuespilleren Christopher Reeve.

Det viser et nyt opsigtsvækkende forskningsstudie ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Trondheim. Hos fem personer med rygmarvsskade blev iltoptagelsen i kroppen øget med 25 % og hjertets slagvolumen med 37 %.

Arven efter Superman

Christopher Reeve døde af hjertestop i 2004, men forinden fik han udviklet "Ergys 2" - en cykel, som NTNU har videreudviklet. Cyklen har strømførende elektroder, som fæstnes på de store muskelgrupper i benene, hvilket gør at musklerne i benene automatisk trækker sig sammen og sørger for blodgennemstrømning. Netop det at få blodcirkulationen op er ofte en stor udfordring for personer med rygmarvsskade.

Øger hjerteslag

Professor i medicin ved NTNU, Jan Hoff, udtaler, at det er første gang der dokumenteres ændringer i hjertets slagvolumen hos rygmarvsskadede. Hjertets slagvolumen og iltoptaget i kroppen er tilsammen indikatorer for kondition, og dårlig kondition øger som bekendt risikoen for bl.a. hjerte-karsygdomme, fordøjelsesproblemer og overvægt.

Fremtidigt træningstilbud

Superman-cyklen er vældig kostbar (pris kr. 17.950 \$) og kan kun bruges med hjælp. NTNU vil nu se på, om der kan udvikles en lignende træning på en enklere og billigere måde.

Den norske forskning kan måske bane vejen for, at cyklen i fremtiden også bliver et behandlings- og træningstilbud i Danmark!

Kilde: Norges Handikap Forbunds blad "Handikapnytt".

Læs mere på ntnu.no/gemini/2008-01/8.htm. Heraf fremgår, at nordmændene har suppleret "Ergys 2" med en armcykel for at øge blodgennemstrømningen og effekten på hjertet.

Vil man læse mere, kan man søge på ordet "Ergys 2", og frem kommer flere amerikanske hjemmesider med personberetninger om træningseffekten og om hvor cyklen forhandles.

Gå Johnny Gruppen

Hos OK kan du bestille
fyringsolie eller tanke
benzin 24 timer i døgnet

Tlf.: 89 32 22 11

OK

Reparation
&
Totalhjælp

Pleje- og hjælpemiddelteknik
24 timers døgnvagt
V/Kurt Enghoff, tlf. 51924540, www.adjutor.dk

**BRUGER - HJÆLPER
FORMIDLINGEN A/S**

Bruger - Hjælper Formidlingen A/S er et landsdækkende firma, som yder service til såvel handicappede som landets kommuner og regioner.

Vi tilbyder bl.a.:

- Gratis rekruttering af hjælpere
- Helhedsløsninger inden for hjælpeordninger
- Administration af ledsageordninger
- Lønsservice
- Vikarservice

Hvis du er interesseret i at høre mere om ovenstående, kontakt da venligst Bruger - Hjælper Formidlingen A/S:

Ellebjergvej 52. I.
2450 København SV
Tlf. 3634 7900

Klamsagervej 35. st.
8230 Åbyhøj
Tlf. 7026 2709

bhf@formidlingen.dk
www.formidlingen.dk

Kickstart til brug af det

Op mod halvdelen af det fedt, vi spiser kommer fra fedtstoffer som smør, blandingsprodukter, margarine og olie samt det, der er skjult i kød, ost, mælk og slik.

- Fedt har vi alle brug for, men det er ikke lige meget hvilken fedt, vi spiser, fortæller Birthe Kofoed Mortensen i denne artikel og giver læserne en kickstart til brug af det gode fedt i hverdagens kostsammensætning.

Tekst: Birthe Kofoed Mortensen

Det handler om at få de nødvendige næringsstoffer fra maden. Det lyder ikke nyt, men udbudet af fødevarer i vores fødevarerbutikker er stort, og en række af fødevarerne er så raffinerede, at man risikerer at ens behov for almindelige næringsstoffer ikke bliver dækket, hvis man ikke træffer "de rette valg" eller vælger alsidigt.

Valg af fedtstoffer

Et sted, hvor det er vigtigt at finde en balance, er mellem de fedtstoffer, vi spiser. Det synlige fedtstof er vi typisk gode til at minimere dvs. det smør eller smørbare produkt, vi bruger på brødet. Det er meget vanskeligere for os, når fedtstoffet er i de fødevarer, vi vælger. En tommelfingerregel er, at vi skal passe på med ikke at

spise for meget mættet fedt samt fedtstof, som indgår i forarbejdede madvarer. Vi har derfor nemmest ved at vælge de rette fedtstoffer, hvis vi vælger at fremstille vores mad fra grunden.

Olivenolie og fede fisk

Det er vigtigt at få planteolier dagligt, og det er vigtigt at få fedt fra fede fisk. En retningslinie for de fleste er, at du skal have ca. 50 g fedt om dagen i form af planteolier fra fx olivenolie, nødder, avocado og fede fisk. De fleste får også noget fedtstof fra fx ost og mælkeprodukter. Vælg gerne de magre mælkeprodukter og magert kød for ikke at få for meget mættet fedt. Tag fiskeolie som tilskud, hvis du ikke spiser tilstrækkeligt med fisk. Vælg en koldpresset, økologisk olivenolie som den gen-

gode fedt

For at skabe en god balance i kroppen er det nødvendigt at få de "gode fedtstoffer" i kosten.

nemgående olie i din hus- holdning. Benyt den til din varme mad dvs. når du ste- ger, men også gerne til dres- singer til salater. Et alternativ er rapsolie, som ligner oli- venolien meget. Men der er erfaringsmæssigt meget større viden om olivenolie end rapsolie. Olivenolie inde- holder også lidt omega-6 olie udover omega-9 fedtstof.

Biokemi

Og nu noget biokemi for at forstå sammenhængen. Omega-3 og omega-6 fedt- stofferne konkurrerer om en-

Det gode fedt

Koldpressede, øko. olier
Nødder
Fede fisk
Avocado
Oliven

zymerne, når de skal om- sættes i kroppen. Det kan betyde, at der bliver omsat for lidt omega-3 fedtstof, som er et vigtigt betændel- seshæmmende stof. Des- uden virker omega-3 fedt- stoffet inflammations- og betændelsesdæmpende. De

Det dårlige fedt

Chips og snacks
Grillmad og fastfood
Købekager
Færdigretter
Ikke-koldpressede olier
Margarine
Mayonnaise og remoulade

fleste vil derfor have gavn af at øge omega-3 fedtstoffet i kosten, hvilket også på sigt reducerer livsstilssygdomme. Man skal være opmærksom på, at omsætningen af de livsnødvendige fedtsyrer til de gavnlige, lokaltvirkende stoffer eicosanoider, brem- ses af for meget sukker, mættet fedt og alkohol. Derfor er det en god ide, at man i sin kostsammensæt-

Kvinder og mænd, der har et stillesiddende arbejde og ikke er regelmæssigt fysisk aktive i fritiden, bør ikke spise mere end henholdsvis ca. 75 g og 95 gram fedt i kosten om dagen.

ning reducerer mængden af sukker, begrænser alkohol og sparer på mættet fedt.

Råd om brug af olie

Jo mere skånsomt en olie behandles undervejs, jo mere intakte er fedtstoffer- ne. Den mest skånsomme behandling er at benytte olien uden opvarmning. En god ide er fx at koge mere af den mad vi spiser og så hælde lidt olie på ved servering. Brug koldpressede olier, da de indeholder frøets ind- holdsstoffer med de natu- rlige antioxidanter. Vælg ger- ne en økologisk, koldpresset olie, hvis du vil sikrer dig mest muligt mod miljøbela- stende stoffer.

Sørg for jævnlig tilførsel vin- teren igennem fra fede fisk eller som tilskud via en mul- tivitamin eller tilskud af vita- min D3 og kalk og magnesi- um samtidigt.

Og så anbefales afslutnings- vis at spise ca. 600 g frugt og grønt om dagen.

Birthe Kofoed Mortensen underviste på RYKs efterårs- seminar 2007. Birthe Kofoed Mortensen er ernæ- ringsterapeut, cand.brom.

Store hvide bygninger rummer Astra Techs hovedsæde i Mölndal ved Göteborg.

store hvide bygninger i Mölndal i ud-kanten af Göteborg finder man Astra Techs hovedsæde.
- Her er blevet udvidet meget i de senere år, fortæller Lene Kruse, der er

salgschef for urologi i Astra Tech Danmark.
Hun startede selv i Astra Tech i 1987 og har fulgt den hastige udvikling i firmaet, hvis produktion af LoFric kateter

blot er en lille del af Astra Tech. Firmaets øvrige produktion tæller i særdeleshed medicinske hjælpemidler indenfor Health Care samt dental implantater.
- Der omsættes i dag for ca. tre milliarder

LoFric 25

Tekst: Birgitte Bjørkman
Foto: Astra Tech

For 25 år siden lancerede Astra Tech LoFric® - verdens første hydrofile kateter. I den anledning inviterede Astra Tech RYKs bestyrelse på virksomhedsbesøg på Astra Techs hovedsæde i Mölndal i Göteborg.

der årligt, fortæller Lene Kruse og tilføjer med et smil, at firmaet startede med salg af hundemad, silikonebryster og produkter til undervognsbehandling.

LoFrics daddy

RYK er blevet inviteret på virksomhedsbesøg på Astra Techs svenske hovedsæde.

I 1983 lancerede Astra Tech - dengang med navnet Astra Meditech - det overfladebehandlede kateter, LoFric. Bag udviklingen stod forsknings- og udviklingschef Jan Utas, som blandt kollegaer bliver kaldt "LoFrics daddy". Dengang var Jan Utas ung og nyansat i Astra Tech med mod på nytænkning, og netop nytænkning og et mangeårigt, intensivt forskningsarbejde banede vejen for udviklingen og produktionen af LoFric kateteret med hydrofil overflade, hvis eksport hurtigt tog fart op i 80'erne. Faktisk var LoFric det første hydrofile kateter, der blev markedsført i hele verden.

Da det kom på markedet, var det da også en revolution for kateterbrugere. Siden har forskning og udvikling og ikke mindst dokumentation sikret en fortsat forbedring af LoFric, som i dag findes i flere varianter med hydrofil overflade: Katetersæt med sterilt vand og opsamlingspose, katetersæt med vand, et miljøvenligt PVC-frit kateter og sidst i rækken den nye generation af katetre, LoFric Primo, hvor vandet er pakket separat.

- I dag har vi 25 års kliniske erfaringer med LoFric, som er det eneste hydrofile kateter, som er dokumenteret også ved lang tids anvendelse, fortæller Jan Utas.

Kvalitetskrav og brugerinddragelse

Jan Utas sætter fokus på omtanke, etik, miljø og høj standard i udviklingsarbejdet, og til de danske gæster redegør han for LoFrics udvikling fra research til produktion og salg. En proces, der tager tre-fire år.

- Vi stiller meget høje kvalitetskrav hele

Astra koncernens produktion i Mölndal rummer i dag over 35.000 kvadratmeter.

vejen i udviklingsprocessen, der bl.a. indbefatter risikoanalyser, test og kliniske prøver. Vi har også et tæt samarbejde med læger og urologer. Fra at være rettet mod det skandinaviske marked i de første år bliver LoFric i dag eksporteret til alle verdensdele. Dog røber Jan Utas, at nye LoFric varianter er i vente.

På spørgsmålet om inddragelse af brugerne, svarer Jan Utas:

- Vi inddrager brugerne i det omfang, der er behov, men vi kan klart blive bedre til at hente viden fra brugernes erfaringer. I forlængelse af svaret, fortsætter Jan Utas:

- Men det er blevet sværere at udvikle specialvarianter af katetre efter ønske fra brugere, da produktionen er blevet større og global samtidig med, at lovkraft til produkt og emballage begrænser kreativiteten.

Jan Utas nævner eksempelvis, at lovkraft til emballage resulterer i, at emballagen vejer mere end indholdet.

Rundvisning med sprittede dæk

Virksomhedsbesøgets højdepunkt er, da de danske gæster skal på rundvisning i

den svenske produktion. I en såkaldt sluse bliver alle ikklædt hvid kittel, alle kørestolshjul bliver sprittet og med beskyttelseshandsker og grønt og blåt plastik på hoved og sko bevæger gruppen sig ind i produktionshallen.

- Det er imponerende, så grundige de

Stærk i dag - stærkere i morgen

LIVSKVALITET SOM LEDESTJERNE

Hvad er livskvalitet for dig?

Der findes lige så mange tanker om, hvad livskvalitet er, som der er mennesker. Livskvalitet er altså noget helt individuelt. Men en ting er sikkert – vi ønsker alle at leve et så godt liv som muligt.

Stærk i dag – stærkere i morgen

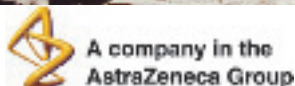
Astra Tech udvikler, producerer og markedsfører egne produkter, som medvirker til at forbedre livskvaliteten for det enkelte menneske. Et godt eksempel på dette er LoFric® kateteret, som blev markedsført i 1983 og som er produktudviklet gennem alle årene. Derfor har vi i dag et kateter, der opfylder kravene til optimal hygiejne, sikkerhed og funktionalitet.

Sikkert og skånsomt

LoFric® kateteret har en unik overflade, som bliver ekstremt glat, når det har været i kontakt med væske, og som derfor er meget skånsomt. Dette bevirker, at kateteret er ligeså let at indføre som at trække ud, hvilket også nedsætter risikoen for infektioner og skader på slimhinden i urinrøret.

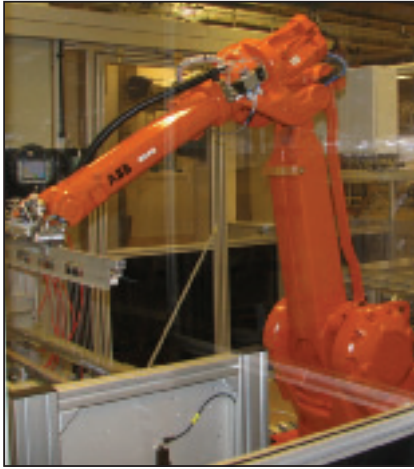
Astra Tech sætter sikkerhed og livskvalitet meget højt. Derfor lægger vi i vores produktudvikling stor vægt på - og sætter mange ressourcer ind på - at dokumentere vores produkter. LoFric® er veldokumenteret og giver ingen skader på urinrøret - heller ikke ved mange års brug.

Besøg vores hjemmeside for yderligere information:
www.lofric.dk

Astra Tech A/S, Husby Allé 19, 2630 Taastrup
Tel: 43 71 33 77. Fax: 43 71 78 65. www.astratech.dk

Fra at standse huller i kateterne med hånden er det i dag store maskiner og robotter, der har overtaget produktionen.

har Thomas også haft et øje på de ansatte i den noget støjende produktionshal.

- Det overrasker mig positivt, at de ansatte har mulighed for rotation mellem opgaverne.

Flot program

Under besøget bliver RYK repræsentanterne beværtet og underholdt med et flot program. Efter rundvisningen byder programmet på indlæg af Mathias Johansson om hans rolle som ansat rygmarvsskadet hos Astra Tech samt af sygeplejerske, seksual- og fertilitetsrådgiver, Dorthe Forsell, der fortæller om de forskellige aspekter ved fertilitets- og seksualrådgivning på Sahlgrenska Universitetssjukhus' rygmarvsskadeafdeling.

En del klogere på kateterproduktion forlader RYK de hvide bygninger i Mölndal, hvor LoFric jubilæet vil blive fejret med endnu mange arrangementer.

Astra Tech vil også markere LoFrics 25 år jubilæum på sommerkurset på Egmont Højskolen i uge 30.

er med hygiejnen, fortæller Thomas Gertz iført en hvid kittel og grøn plastikhue.

En særlig maskine vækker interesse hos Thomas, der er lidt af en maskinnørd. Plastik fra en rulle spyttes ind i den ene ende, tilføres katetre og vandposer undervejs og kommer ud som færdigpakker i den anden ende.

- Primo!

Guiden, der viser rundt mellem de mange maskiner, fortæller:

- Da vi startede vores kateterproduktion, stansede vi huller i kateterne manuelt med hånden. Der er sket meget siden!

RYKs formand, Mikkell Bundgaard finder det også interessant at se, hvordan katetre bliver til.

- De her maskiner minder mig om Storm Ps. Produktionen er jo ellers ikke noget, man i det daglige tænker over, når man hiver et kateter frem af tasken. Da skal det bare virke!

Ved afslutningen af rundvisningen

Bagest fra højre: Lene Kruse, Jette Vilstrup, Jette Juhl Christensen, Anders Bigum og Anne-Mette Lange. Forrest: Mikkell Bundgaard, Thomas Gertz og Birgitte Bjørkman.

Jubilæumsgave

Ved jubilæumsmiddagen i Göteborg overrakte RYKs formand, Mikkell Bundgaard en særlig gave til Astra Tech. Et billede af kunstneren Sofia C. Stensland med titlen "Livskvalitet som ledestjerne" skabt ud fra Astra Techs vision kombineret med Astra Tech og RYKs samarbejdsrelationer.

- Titlen er hentet fra Astra Techs eget slogan, og billedets symboler rummer desuden humor, glæde og bevægelse, som vi bl.a. finder i vores cafeaftener, fortalte Mikkell Bundgaard. Han takkede for det mangeårige samarbejde med Astra Tech, der er vært for de succesrige cafeaftener for RYKs medlemmer.

- Cafeaftenerne er en afslappet måde at mødes på, og det har stor værdi, at vores medlemmer kan mødes og udveksle erfaringer.

Det var en rørt Lene Kruse, der modtog billedet.

- Det er en helt unik gave, som vil give mig inspiration i min hverdag.

NYT fra bestyrelsen

Den nye arbejdsgruppe, der koncentrerer sig om de gående rygmarvsskadede, har valgt at kalde sig for **Johnny Walker gruppen**. Gruppen har allerede præsenteret sig i det forrige blad (1/08).

Velfærdsminister Karen Jespersen blev indkaldt til **samråd i Folketingets Socialudvalg** d. 17. april for at svare på, hvilke initiativer hun vil tage for at nedbringe den lange sagsbehandlingstid for ansøgninger om biler. I den forbindelse valgte RYK at sende en kopi af artikel og leder, der omhandler handicapbiler fra forrige RYK!, for at gøre opmærksom på de problemer, der er. Intet er i skrivende stund afgjort.

RYK har haft foretræde for Folketingets Socialudvalg vedrørende **handicapbilernes løn- og ansættelsesvilkår**. Vi gjorde opmærksom på, at det er et kæmpe problem for brugere af §96 hjælpeordningen, at deres hjælpere har tilbagestående løn- og ansættelsesvilkår. Det er et problem for mange overhovedet at rekruttere nok nye hjælpere. Udvalget var meget lydhørt og vi håber, der bliver en holdbar løsning på problemet i forbindelse med revisionen af §96 til

Borgerstyret Personlig Assistance (BPA).

Sundhedsgruppen gør hvad den kan for at påvirke beslutningerne om fremtidens behandling og rehabilitering af rygmarvsskadede i Øst- og Vestdanmark. I øst har vi en god dialog med Glostrup, der er interesseret i at høre vores ønsker til en kommende klinik i Glostrup, selvom vi har gjort opmærksom på, at vi stadig foretrækker et spinalcenter på Rigshospitalet. Vestdanmark er ikke så langt i den politiske beslutningsproces. Vi er i dialog med regionspolitikere i forsøg på at overbevise dem om, at et spinalcenter ved Skejby Hospital er den bedste løsning.

RYK har haft det årlige **møde med ledelsen i Hornbæk**, hvor vi drøftede det eksisterende og fremtidige samarbejde. Brugerkonsulentordningen, vi i fællesskab har lavet et oplæg til, har været fremlagt for sygehusledelsen i Region Hovedstaden, men er desværre ikke blevet prioriteret i det kommende års budget, selvom ledelsen kunne se en god pointe med ordningen. Vi vil forsøge at fremlægge et oplæg igen næste år.

Mikkel Bundgaard

Weekendseminar

"Spring ud og vær glad for livet" er titlen på RYKs weekendseminar i oktober.

Efterårets seminar vil give inspiration til deltagernes såvel fysiske som mentale liv.

Med udgangspunkt i det såkaldte "værdihjul" får man mulighed for at få et eftersyn af sit liv. Vi vil arbejde med at finde ind til det, der er virkeligt vigtigt her i livet og introducere "gør-det-selv værktøjer" til at vedligeholde det. Undervejs i programmet vil der også være fysiske aktiviteter, idet en idrætskonsulent vil give inspiration til aktivitet.

Tidligere forsvarschef Kjeld Hillingsø er blandt oplægsholderne. Foredraget er beretningen om et rigt facetteret menneske, der åbent fortæller om sine sejre og nederlag på den hjemlige såvel som den offentlige slagmark.

Parallelt med kurset inviterer Johnny Walker gruppen gående rygmarvsskadede med nogen gangfunktion til debat og erfaringsudveksling søndag formiddag.

Sæt kryds i kalenderen den 10. - 12. oktober 2008.

Bente Rey

Program udsendes til alle medlemmer medio august.

RYK støtter lønkrav

RYK modtog et åbent brev fra ergo- og fysioterapeuterne på Paraplegifunktionen i Viborg i forbindelse med forårets strejke. I brevet problematiserer terapeuterne områdets lønefterslæb. For at sikre en rimelig rehabilitering i fremtiden, støtter RYK deres lønkrav. RYK udsendte derfor et åbent brev til landets regioner den 22. maj for at gøre opmærksom på det voksende problem med at besætte faste stillinger blandt sygehusansat plejepersonale og terapeuter. I brevet opfordrer RYK landets regioner til at give om-

rådet et kvalitetsløft gennem lønudvikling og faglig anerkendelse. RYK frygter, at den specialiserede, tværfaglige viden og erfaring går tabt, hvis den nuværende udvikling fortsætter med lønefterslæb, voksende vikardækning og manglende faglig anerkendelse af sygehusansat plejepersonale og terapeuter. Konsekvensen er, at medarbejderne ikke bliver længe det enkelte sted. Det er et alvorligt problem, da den altafgørende erfaring på området går tabt. Læs mere på ryk.dk BB

RYK vil til Skejby

Tekst: Birgitte Bjørkman

Det gjorde indtryk på en række politikere, da RYKs formand, Mikkel Bundgaard fremsatte RYKs ønsker til den fremtidige behandling og genoptræning i Vestdanmark ved et offentligt debatmøde den 22. maj om Region Midtjyllands hospitalsplaner.

- Paraplegifunktionen er ud-tjent og trænger gevaldigt til en opgradering. På grund af restriktioner på matriklen er der heller ikke plads til udvidelse på området. Derfor er der i dag otte måneders ventetid til kontrol, sagde Mikkel Bundgaard og pegede på, at Hospitalsplanen og byggeriet af Det Nye Universitetshospital i Skejby åbner for en fantastisk mulighed for at flytte Paraplegifunktionen dertil. Mikkel Bundgaard gjorde desuden politikerne opmærksom på, at Sundhedsstyrelsen anbefaler, at centret er placeret tæt ved forskningen og universitetshospitalet.

Høringssvar

Og netop centertanken er kernen i RYKs ønsker. I et høringssvar til forslaget til hospitalsplanerne fremsendt den 28. maj peger RYK på vigtigheden af en fremtidig etablering af en selvstændig neurologisk afdeling geografisk placeret ved det kommende, nye sygehus på Skejby Mark. Her ønskes akutbehandling, rehabilitering, livslang kontrol og forskning centraliseret på et spinalcenter. Et politisk forslag om at i-gangsætte et udredningsarbejde af den fremtidige organisering anser RYK dog som unødvendigt.

- Hvorfor i alverden lave et udredningsarbejde om et spørgsmål, hvis svar alle eksperter inden for området har kendt i over en menneskealder, spørger Anders J. Andersen, formand i RYKs sundhedspolitiske gruppe, og fortsætter:

- Politikere skal træffe beslutninger, og denne beslutning ligger lige til højrebened, nu hvor man alligevel bygger et helt nyt hospital på Skejby Mark, der får alle de højtspecialiserede funktioner, som kræves til rygmarvsskadebehandlingen.

Stor udfordring

Realiseres spinalcentret i Vestdanmark ikke nu i forbindelse med den meget store omlægning af sundhedsvæsenet, forpasser vi en historisk chance. Hertil kommer, at Paraplegifunktionen har utidssvarende bygninger og for lidt kapacitet.

RYK er opmærksom på, at en flytning indebærer en lang overgangsfase, der kan medføre personaleflugt og manglende videreudvikling på Paraplegifunktionen. - Heri ligger en stor ledelsesmæssig udfordring både i forhold til personale, patienter og andre interessenter. I modsat fald er der stor risiko for, at mange års opsamlet erfaring og ekspertise går tabt, fortæller Anders J. Andersen.

Samtidig med at regionspolitikkerne har sendt bolden videre til Sundhedsstyrelsen, har RYK bedt om møde med formanden for regionerne, Bent Hansen den 9. juni.

RYK! udgives af **RYK** som er den landsdækkende interesseorganisation af og for rygmarvsskadede i Dansk Handicap Forbund. Hvad enten du vælger at være medlem af **RYK** eller abonnent på **RYK!** lover vi dig fuld valuta for pengene. Som forening og som magasin er vi anderledes og spændende og sætter information og indsigt til vore medlemmer og læsere højt.

Ja, jeg vil gerne modtage RYK! fire gange årligt inkl. porto som:

☐	*Medlem	kr. 240 årligt
☐	*Par	kr. 360 årligt
☐	**Husstandsmedlemskab	kr. 345 årligt
☐	Alm. abonnement	kr. 195 årligt
☐	Firmaabonnement 5 stk.	kr. 900 årligt
☐	Firmaabonnement 10 stk.	kr. 1.700 årligt
☐	Firmaabonnement 15 stk.	kr. 2.400 årligt

*Som medlem af RYK - Rygmarvsskadede i Danmark og Dansk Handicap Forbund modtager du foruden RYK! også DHFs medlemsblad Handicap-Nyt.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Tlf.: _____ Fødselsår: _____

Kommune: _____

Handicap

Ikke-handicap

**Ved husstandsmedlemskab (ægtefælle/partners navn):

Navn: _____

Handicap

Ikke-handicap

Underskrift: _____

Blanketten sendes til:

RYK

Rygmarvsskadede i Danmark
Hans Knudsens Plads 1A
2100 København Ø

Bogkøb

RYK! har udgivet to populære bøger:

“Para- og tetraplegi - håndbog for rygmarvsskadede”
“Brudstykker - rygmarvsskadede fortæller”

De to bøger kan erhverves for kr. 200, hvis man køber dem samlet. (Pr. stk kr. 125)

Benyt dig af det gode tilbud - og forær dig selv eller dine nærmeste denne flotte bogpakke. Der er mange gode timers læsning - til fornøjelse og ikke mindst til at blive klog på.

Send blanketten i dag eller bestil på: ryk.dk/boger

Ja, tak jeg bestiller RYKs to bøger for kr. 200 plus forsendelse.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Evt. tlf.: _____

RYK'ter

”Nytilskadekomne har travlt med at finde deres egne ben(!), og har svært ved at finde overskud til også at gå ind i bestyrelsesarbejdet”. Sådan lød ét af svarene på hvorfor det er så svært at rekruttere nye tillidsfolk, da RYK holdt sin årlige generalforsamling i Århus. Langhøj Auto havde lagt hus til et flot arrangement på deres firmaadresse i Viborg, hvor et halvt hundrede RYK medlemmer var mødt op.

Tekst: Gunnar Evers • Foto: Birgitte Bjørkman

Frank Langhøj bød velkommen til de mange fremmødte og benyttede lejligheden til at fortælle lidt om firmaets udvikling gennem 30 år fra et lille baggårdsfirma i Århus til de store og velindrettede lokaler, hvor firmaet nu har til huse.

Beretning og debat

Mikkel Bundgaard fremlagde beretningen og kunne tilføje, at RYKs nye hjemmeside stort set fungerer. Det havde han ikke turdet tro på, da beretningen blev skrevet. Udover den skriftlige beretning kunne formanden også fortælle, at RYK har skrevet et åbent brev til regionerne, hvor der gøres opmærksom på vigtigheden af, at det

sundhedspersonale, vi er så afhængige af, bliver aflønnet, så de matcher andre faggrupper.

Efter den mundtlige beretning var debatten livlig omkring flere punkter. Bl.a. blev bestyrelsen spurgt om baggrunden for, at man anbefaler et nyt spinalcenter ved Skejby frem for en udvidelse af Viborg.

Formanden svarede, at den nuværende lokalplan ikke gør det muligt at udbygge til en acceptabel kapacitet på Viborg, hvor der mangler ca. 25 pladser for at dække behovet for nyttilskadekomne og kontroller. Der er i øjeblikket omkring otte måneders ventetid på kontrol på Viborg. Desuden vil muligheden for at være tæt ved de specialer, vi har brug for, blive bedre på Skejby. RYK blev opfordret til at arbejde for, at den sociale di-

Langhøj udloddede flotte gaver til de fremmødte. Anders Bigum trak de heldige vindere flankeret af brødrene Frank Langhøj og Lars Langhøj.

General- forsamling

mension under indlæggelse og genoptræning prioriteres højere. Bestyrelsen er klar over at, det sociale er nedprioriteret på begge behandlingssteder og arbejder på evt. at få ansat rygmarskadede som mentorer/rollemodeller på de to genoptræningssteder.

Bestyrelsesvalg

Efter godkendelse af beretning og regnskab var der valg til bestyrelsen, idet der ikke var kommet forslag til generalforsamlingsbeslutning.

Jacob Glahn har af personlige grunde besluttet at trække sig, og desuden genopstillede Michael F. Hansen ikke til suppleantposten. Jane Horsewell og Jens Bo Sørensen blev begge genvalgt, og Anders Bigum blev valgt til bestyrelsen for et år. Helle Skarregaard og Keld Jensen blev valgt til suppleantposterne.

Fremtidigt arbejde

Debatten under fremtidigt arbejde kom i høj grad til at handle om muligheder og begrænsninger i støtte til nyttilskadede. Strukturen på behandlingsstederne betyder, at der kun er sporadisk kontakt mellem nye og gamle patienter.

På Viborg forsøger man det afhjulpel med, at gamle pa-

tienter indkaldes for at møde de nye, men den samme kontakt som før, hvor nye automatisk mødte kontrolpatienter, findes ikke.

Patienter, der udskrives med hjælpeordning, er et andet problem, bestyrelsen fremover vil øge indsatsen overfor. Alt for mange får en dårlig eller mangelfuld rådgivning fra deres kommune, og det har ofte den konsekvens, at de sidder med problemer og løsninger, så hjælperordningen ikke fungerer optimalt. Fremover vil RYKs Sociale Rådgivning primært tage sig af problemer omkring hjælperordninger, mens andre rådgivningsopgaver bliver henvist til DHFs Rådgivningsteam.

Svært at rekruttere

Et tilbageværende problem er at få flere aktive medlemmer. Det er svært at rekruttere unge til bestyrelses- og tillidsmandsarbejde. Jane Horsewell har fra sit arbejde i ESCIF erfaring for, at det er et generelt problem i hele Europa. Som ung og nyskadede skal livet lægges helt om, uddannelsen bliver måske pludselig en helt anden, og mange kræfter skal bruges på at få foden indenfor på arbejdsmarkedet. Derfor bliver vi nødt til at acceptere de konditioner, vi arbejder med, at først når tilværelsen

er i nogenlunde faste rammer, bliver der overskud til foreningsarbejdet.

Nye publikationer

Der er taget initiativ til en ny bilguide. Arbejdet går i gang, når de nye regler om handicappede biler er vedtaget. Derudover arbejdes der på nye publikationer for pårørende. Dels en akutfolder, dels en mere omfangsrig pårørendeguide.

Høj underholdningsværdi

Den efterfølgende underholdning stod Wikke & Rasmussen for med et tilbageblik over de 25 år, de har spillet og produceret TV, radio og spillefilm. Underholdningsværdien var høj, da der blev vist klip fra deres store pro-

Efter en veloverstået generalforsamling var der mulighed for at kigge nærmere på Langhøjs bilpark og lokaler.

duktion, bl.a. Sonny Souffle chok show og Flyvende farmor.

Langhøj Auto var vært ved en overdådig buffet, og herefter blev karaoke baren åbnet.

Bestyrelsen 2008-09

RYKs bestyrelse fra venstre: Helle Christensen, Thomas Gertz, Mikkel Bundgaard (formand), Anders Bigum, Jens Bo Sørensen, Bente Rey og Jane Horsewell.

DH

Danske Handicaporganisationers (DHs) repræsentantskab har genvalgt Stig Langvad som formand for de næste to år uden modkandidater. DH har fået ny og mere overskuelig hjemmeside, og det er bl.a. blevet gjort nemmere at blive abonnent på HandiKlip, som er en daglig mail med relevante klip fra dagens aviser. Abonnementet er gratis. Læs mere om DH og HandiKlip på handicap.dk

BB

Odense Hawks

er et kørestolsbaskethold, der har eksisteret siden 1991. Odense Hawks, der spiller på H. C. Andersen Skolen i Odense, efterlyser nye spillere. Holdet træner hver tirsdag og fredag aften samt deltager i turneringer ca. en gang om måneden rundt om i landet. Interesserede kan kontakte klubben på tlf. 40 40 55 25 eller 66 18 60 66.

BB

Mur

En fire meter høj og 65 meter lang mur brød i en uge i april Rådhuspladsen i København op i to dele. Det var Danske Handicaporganisationer (DH), der ville vise

den mur, som mennesker med en funktionsnedsættelse skal igennem, hvis de vil ud på arbejdsmarkedet. "Udnyt potentialet" stod der med store bogstaver på muren og et andet sted: "Selv om man ikke kan gå, kan man sagtens tage benene på nakken". 40.000 mennesker med et handicap er til rådighed for arbejdsmarkedet, og formålet med muren var da også at lokke flere virksomheder til at ansætte en person med et handicap.

BB

Fleksibilitet og sikkerhed

Vinderen af "Årets Hjælpermiddel 2008" blev Dahl Docking System fra Dahl Engineering. Prisen blev uddelt på Health & Rehab i Bella Center.

Det var en god idé efterfulgt af en lang række test, der resulterede i dockingsystemet, der som det eneste med dokumentation kan holde en kørestol og passager på plads ved et crash med bilen. Det er idémanden til Danmarks eneste Crashtest center i Thisted, Claus Dahl Pedersen, der i samarbejde med Medema-gruppens produktionsselskab Mini Crosser A/S i Herning, har udviklet og gennemtestet systemet. Et system som efter Claus Dahl Pedersens vurdering vil sætte nye standarder, når det gælder sikkerhed for kørestole i biler, fordi docking station og kørestol ikke kan løsnes fra vognbunden under en kollision.

Dahl Engineering's docksystem monteres direkte i bunden af bilen ved hjælp af forskellige beslag. Systemet omfatter også en skuldersele og hoftesele med tilhørende lås. Det nye dockingsystem er testet og godkendt til VW Transporter/Caravelle T5 og lever dermed op til de skrappe EU-krav til almindelige sæder i biler. Yderligere information hos Dahl Engineering på tlf. 96 18 00 77. Se også dahlengineering.dk

BB

Billedtekster: Det nye dockingsystems to dele. Docken, der monteres i bunden af bilen i stedet for det normale bilsæde. Kørestolen har så et tilsvarende beslag og hoftesele, så passageren kun skal tænke på at spænde skulderselen, når han kører i bilen.

4650 km på håndcykel

Den 27-årige paraplegiker Yves Neron-Bancel har besluttet at håndcykle 4650 km fra Paris til Nordkap og tilbage. Den 90 dage lange bedrift, The Handikapp-Nord Projekt, skal skabe opmærksomhed omkring rygmarvsskadede og rejse penge til forskning. Yves Neron-Bancel er halvt fransk og halvt hollandsk og dimitterer fra Handelshøjskolen i København, hvor han har taget en mastergrad på den fælles europæiske masteruddannelse, CEMS. Det er hans medstuderende her, der arrangerer en event for at markere dagen, Yves Neron-Bancel ankommer til København, som samtidig er afslutningen på hans lange cykeltur. Hænderingen foregår på Gammeltorv søndag den 31. august kl. 14 -16. Her vil også RYK være til stede med en bod med informationsmateriale.

BB

Forsikring

Som den eneste forsikringsudbyder på det danske marked tilbyder |H|G|F| ulykkesforsikring til personer med handicap uden afgivelse af helbredsoplysninger. For familie-, villa- og fritidshusforsikring har |H|G|F| en særlig bestemmelse om, at handicapudstyr er dækket, ligesom de har en god og prisgunstig dækning af biler med handicapindretning. |H|G|F| har også en specielt sammensat forsikringspakke til personer med handicap, der selv ansætter hjælpere efter servicelovens § 95-96. Forsikringstilbudene dækkes i danske og udenlandske forsikringssselskaber, men i alle tilfælde i fuld overensstemmelse med dansk lovgivning og sagsbehandling. |H|G|F| har siden 1994 specialiseret sig i handicappedes forsikringsbehov i samarbejde med et antal handicaporganisationer og hovedsamarbejdspartnere er Dansk Handicap Forbund. Yderligere info: h-g-f.dk eller tlf. 70 23 63 61.

BB

Ny el-stol

I mere end to år har kørestolsfirmaet Wolturnus arbejdet med at udvikle en ny Custom Built el-kørestol "ADL Tukan EI", og på Health & Rehab i Bella Center i maj blev den præsenteret. Målet var at udvikle en el-kørestol, der skulle være lille, let, enkel, hurtig og frem for alt en el-kørestol, hvor brugeren blev set før stolen. Samtidig var det et væsentligt mål, at sidestillingen blev optimeret. Det 55 cm brede understel med hjul, styring, motor og aftagelig sædeenhed har fået en TÜV-certificering. "ADL Tukan EI" kan let adskilles og lægges i bagagerummet i en mindre personbil. Den tungeste del vejer 15 kg. Stolen har flytbart joy-stik for at skulderen altid kan holdes i en naturlig stilling.

Info på wolturnus.dk eller tlf: 96 71 71 70.
BB

Introduktionsdyk

Lørdag den 2. august afholder Dive Challenge Tour gratis introduktionsdyk i en svømmehal i København med mulighed for at høre mere om at dykke med et handicap, hvilket er muligt for de fleste under kontrollerede forhold. For mere information om Dive Challenge Tour kontakt Flemming Thyge, IAHD Scandinavia representative på mail: Flemming@iahd.org eller mobil: 40 50 85 85 (dag og aften).

BB

Fondsuddeling

Sahva Fonden uddelte 4,3 mio. kr. i 2007 til gavn for mennesker med bevægelseshandicap. Blandt modtagerne er Institut for Design, Arkitektskolen Aarhus, der er bevilget 400.000 kr. til etablering af to PhD-stipendiater vedr. tilgængelighed og "Design for alle". Cand.psych. Mette Nyrup har modtaget tilsagn om medfinansiering til PhD-projekt: "For ung til at være gammel - en empirisk undersøgelse og teoretisk analyse af de psykiske reaktioner på senfølger efter polio, rygmarvsskade og cerebral parese". Endvidere er uddelt i alt 58.000 kr. til videreuddannelse af læger og terapeuter inden for handicapområdet. I Skanderborg har Ejer Baunehøjs Venner fået bevilget 50.000 kr. (herefter en samlet bevilling på 250.000 kr.) til opførelse af et nyt tilgængeligt anlæg ved Genforeningstårnet på Ejer Baunehøj med kiosk-, toilet- og informationsbygning. RYK er bevilget 75.000 kr. til trykning af bilguiden "Kend din handicapbil". Innovationsvirksomheden Bendt ApS er bevilget 14.000 kr. til udvikling af en ny elektrisk multifunktionskørestol. En række idrætsprojekter har samlet fået 45.800 kr., og til etablering af handicaplift og -toiletter er der givet 48.000 kr. som fordeles mellem en række kulturinstitutioner, heriblandt Teater Svalegangen i Århus. Derudover der uddelt julelegater for 40.000 kr., ferielegater for 10.000 kr. og opmuntringslegater for 13.000 kr. til mennesker med bevægelseshandicap. Sahva Fonden får sine midler fra arv og gaver og udbytte fra datterselskabet Sahva A/S.

BB

Syprojekt

Huset Venture har i foråret fået penge fra Satspuljen til at åbne endnu et hus på Sjælland og et hus i Syddanmark. Huset Venture i Danmark har til opgave, at skabe en aktiv og innovativ arbejdsplads for mennesker med handicap. I forbindelse med Huset Venture Sjællands åbning er et nyt udviklingsprojekt parat til at blive skudt i gang. Det er ideen at udvikle og danne et værksted til design, fremstilling af tøj og personlige hjælpemidler til mennesker med handicap. Hør mere om projektet på tlf. 56 50 72 88 eller tlf. 49 71 71 45. Projektet har fået midler fra Helsefonden.

BB

London-Paris

I London er man næsten færdig med ombygningen af St. Pancras station, hvor alle Eurostar tog til Paris starter og ender. Turen fra London til Paris tager ca. samme tid som det tager at køre fra København til Århus, det vil sige lidt under fire timer! Et af tilbudene til de rejsende er "verdens længste champagne bar". Og tænk lige - man har også husket kørestolsbrugere!

Jh

Kørestolsdans

I Kjellerup ved Silkeborg er der startet et hold med kørestolsdans under LOF i Silkeborg. Holdet efterlyser interesserede, herunder også stående dansepartnere, der har lyst og mod til at udfordre danse som standard og latin. Undervisningen foregår på Kjellerup Skole. Kontakt Betina Kanne på tlf. 30 74 11 45 eller på betina@kannes.dk. Holdet har også en hjemmeside: kørestolsdans.dk.

BB

Magasinpost B
ID: 46173

Innovative løsninger

– letter dagligdagen

QUFORA BENPOSE

Kammerbenpose med blød bagside og nem håndterbar udløbsventil.

QUFORA VELCROBÅND

Justerbar velcro bånd med knapper og silikonebelagt bagside.

QUFORA SENGEPOSE

Sengeposerne fås både i steril og usteril version, med ekstra lang indløbsslange.

QUFORA HANGER

Fungerer til alle slags senge. Kan bæres på kroppen med en Qufora skulderrem.

QUFORA KATETER

Permanente silikonekatetre – med standard eller integreret ballon.

Qufora

Qufora urologiske produkter er udviklet med brugeren for øje. Vi vil lette plejepersonalets daglige arbejde – men også lette brugerens dagligdag ved at gøre anvendelsen af Qufora produkter så behagelig og sikker som mulig. Qufora benposer fås med justerbar slange og samtlige ben- og sengeposer er enkeltpakket, hvilket både er praktisk og hygiejnisk.

I Danmark sælges Qufora produkterne gennem Danpleje A/S.

Danpleje A/S

Danpleje A/S har i 20 år været landsdækkende leverandør til det danske sundhedsvæsen indenfor sygepleje- og forbrugsartikler. Danpleje beskæftiger 45 medarbejdere, hvoraf 6 er uddannede sygeplejersker. Varesortiment er bredt sammensat med hovedvægten på sårprodukter, urologi og stomi.

Danpleje A/S er en del af OneMed Gruppen.

Kontakt distributør

Danpleje A/S, P.O. Pedersens Vej 16, 8200 Århus,
Telefon (+45) 86 109 109, Fax (+45) 86 109 209, info@danpleje.dk, www.danpleje.dk